

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Στρασβούργο, 22.11.2016
JOIN(2016) 52 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Μια ανανεωμένη εταιρική σχέση με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του
Ειρηνικού**

{SWD(2016) 380 final}
{SWD(2016) 381 final}

Πίνακας περιεχομένων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΕ.....	5
3. ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ.....	8
3.1 Προτεραιότητες της ΕΕ έναντι των χωρών εταίρων	8
3.1.1 Προαγωγή ειρηνικών και δημοκρατικών κοινωνιών, χρηστής διακυβέρνησης, κράτους δικαίου και ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους	8
3.1.2 Προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους	10
3.1.3 Μετατροπή της κινητικότητας και της μετανάστευσης σε ευκαιρίες και από κοινού αντιμετώπιση των προκλήσεων	13
3.1.4 Διασφάλιση της ανθρώπινης ανάπτυξης και αξιοπρέπειας	14
3.1.5 Προστασία του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής	15
3.1.6 Συμμαχία για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων	16
3.2. Προτεραιότητες της ΕΕ προσαρμοσμένες σε κάθε περιφέρεια.....	17
3.2.1 Αφρική.....	17
α. Ειρήνη και ασφάλεια, σταθερότητα, δημοκρατία, κράτος δικαίου, χρηστή διακυβέρνηση και ανθρώπινα δικαιώματα	18
β. Αμοιβαίες οικονομικές ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη	19
γ. Διαχείριση της μετανάστευσης και της κινητικότητας.....	20
δ. Ανθρώπινη ανάπτυξη	21
3.2.2 Καραϊβική.....	22
α. Ειρήνη και ανθρώπινη ασφάλεια, δημοκρατία, κράτος δικαίου, χρηστή διακυβέρνηση και ανθρώπινα δικαιώματα	23
β. Περιφερειακή ολοκλήρωση, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, εμπορικές συναλλαγές και δημιουργία θέσεων εργασίας.....	23
γ. Ανθρώπινη ανάπτυξη	24
δ. Κλιματική αλλαγή και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων	25
3.2.3 Ειρηνικός.....	25
α. Χρηστή διακυβέρνηση, ανθρώπινα δικαιώματα και θέματα φύλου	26
β. Βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη	27
γ. Κλιματική αλλαγή και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων	28
4. ΜΙΑ ΠΙΟ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΗ ΚΑΙ ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ	28
4.1 Διδάγματα που αντλήθηκαν	29

4.2 Μια ευέλικτη εταιρική σχέση που βασίζεται σε μια ισχυρή περιφερειακή προσέγγιση	30
4.2.1 Οι επιλογές	30
4.2.2 Η προτεινόμενη επιλογή.....	31
4.2.3 Συμμετοχή χωρών εκτός ΑΚΕ	31
4.3 Μια πολυεπίπεδη εταιρική σχέση πολλών ενδιαφερόμενων μερών με βασικές αρχές συνεργασίας.....	32
4.3.1 Θεμελιώδεις αρχές συνεργασίας	32
4.3.2 Αρχές επικουρικότητας και συμπληρωματικότητας	32
4.3.3 Φορείς.....	32
4.4 Μια εταιρική σχέση με καλύτερα αποτελέσματα.....	33
4.4.1 Διαφοροποιημένη εταιρική σχέση.....	33
4.4.2 Μέσα υλοποίησης.....	33
4.5 Μια εταιρική σχέση που υποστηρίζεται από τη σωστή θεσμική δομή	34
4.6 Μια εταιρική σχέση που υποστηρίζεται από ένα νομικό πλαίσιο	34
4.7 Επόμενα βήματα.....	34

1. Εισαγωγή

Η συμφωνία εταιρικής σχέσης μεταξύ των μελών της ομάδας κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ), αφενός, και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της, αφετέρου, η οποία υπεγράφη στο Κοτονού τον Ιούνιο του 2000¹ πρόκειται να λήξει τον Φεβρουάριο του 2020. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των μερών για την εξέταση των διατάξεων που θα διέπουν στο μέλλον τις σχέσεις τους πρέπει να ξεκινήσουν το αργότερο τον Αύγουστο του 2018². Η λήξη της συμφωνίας εταιρικής σχέσης, η οποία αναφέρεται ως συμφωνία εταιρικής σχέσης του Κοτονού και καλύπτει περισσότερες από 100 χώρες με συνολικό πληθυσμό περίπου 1,5 δισεκατομμυρίων ατόμων, σηματοδοτεί μια στρατηγική ευκαιρία για ανανέωση της σχέσης της ΕΕ με τους εταίρους της στην Αφρική, την Καραϊβική και τον Ειρηνικό, ώστε να ληφθεί υπόψη το μεταβαλλόμενο παγκόσμιο πλαίσιο, και η εταιρική σχέση να επικεντρωθεί σε κοινά συμφέροντα, στόχους και κοινές ευθύνες.

Στην παρούσα ανακοίνωση παρατίθενται οι ιδέες και τα προτεινόμενα δομικά στοιχεία μιας πολιτικής εταιρικής σχέσης με τις χώρες ΑΚΕ. Η ανακοίνωση βασίζεται στο Θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 που συμφωνήθηκε σε διεθνές επίπεδο³, το οποίο προβλέπει ένα καθολικό σύνολο κοινών στόχων, και στη συνολική στρατηγική για την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ,⁴ η οποία παρέχει στρατηγική καθοδήγηση για τα εξωτερικά συμφέροντα και τις φιλοδοξίες της ΕΕ. Η ανακοίνωση επίσης συνάδει με την πρόταση της Επιτροπής για αναθεώρηση της «Ευρωπαϊκής Συναίνεσης για την Ανάπτυξη»⁵.

Η ΕΕ προσεγγίζει εταίρους, χώρες με παρόμοια νοοτροπία και περιφερειακές ομάδες χωρών με σκοπό την επιδίωξη κοινών στόχων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας επιθυμούν ιδιαίτερα να επενδύσουν σε εταιρικές σχέσεις που βασίζονται στην αρχή της συνυπευθυνότητας ώστε οι σχέσεις αυτές να είναι πραγματικές. Προϋπόθεση για αυτό είναι οι χώρες εταίροι να συνεργάζονται με θετικό πνεύμα και να έχουν παρόμοιες φιλοδοξίες.

Η μακροχρόνια σχέση με τις χώρες ΑΚΕ αποτελεί καλό σημείο εκκίνησης για την οικοδόμηση μιας ανανεωμένης πολιτικής εταιρικής σχέσης. Οι εταίροι και από τις δύο πλευρές θα χρειαστεί να προβούν σε σημαντικές αλλαγές προκειμένου η μελλοντική σχέση τους να είναι σε θέση να αντεπεξέλθει στις σημερινές συνθήκες και να διαμορφωθεί μια ισχυρή συμμαχία που θα ανταποκρίνεται στις βασικές προτεραιότητες. Λαμβανομένων υπόψη των προτεραιοτήτων, του μεταβαλλόμενου πλαισίου και των διδαγμάτων που

¹ 2000/483/ΕΚ, ΕΕ L 317 της 15.12.2000.

² Άρθρο 95.4 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού.

³ Να αλλάξουμε τον κόσμο μας: θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030, Ηνωμένα Έθνη A/RES/70/1

⁴ Κοινό όραμα, κοινές δράσεις: Μια ισχυρότερη Ευρώπη. Μια συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας, 28 Ιουνίου 2016 <http://europa.eu/globalstrategy/en/shared-vision-common-action-stronger-europe>

⁵ Ανακοίνωση σχετικά με πρόταση για μια νέα Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανάπτυξη (C(2016) 740 final)

αντλήθηκαν από την εφαρμογή της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού, η απλή ανανέωση της συμφωνίας δεν θα ήταν παραγωγική. Η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος θεωρούν ότι θα απαιτηθεί σημαντική μετατόπιση της λήψης αποφάσεων και της εφαρμογής προς το περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, οι μελλοντικές σχέσεις θα πρέπει να συνδέουν τις χώρες ΑΚΕ με τις γειτονικές περιφέρειες οι οποίες δεν συμμετέχουν στην τρέχουσα συμφωνία εταιρικής σχέσης του Κοτονού, αλλά διαδραματίζουν βασικό ρόλο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της ΕΕ.

Στο πλαίσιο της προπαρασκευής της διαδικασίας από την οποία θα προκύψει ο καθορισμός των σχέσεων ΕΕ-ΑΚΕ μετά το 2020, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος δρομολόγησαν το 2015 διαδικασία προβληματισμού μέσω δημόσιας διαβούλευσης⁶. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη και τον Ιούλιο 2016 δημοσιεύτηκε αξιολόγηση για τα 15 πρώτα έτη εφαρμογής της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού⁷. Στο πλαίσιο της εκτίμησης επιπτώσεων⁸ που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση, εξετάστηκαν διάφορες επιλογές για τις μελλοντικές σχέσεις. Οι σχετικές εργασίες αποτέλεσαν τη βάση της παρούσας ανακοίνωσης.

2. Στρατηγικά συμφέροντα της ΕΕ

Το παγκόσμιο πλαίσιο έχει αλλάξει σημαντικά από την έναρξη της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού το 2000, η οποία με τη σειρά της είχε διαδεχθεί τη σύμβαση του Λομέ που υπεγράφη το 1975. Η λήξη της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού αποτελεί ευκαιρία για να καταστεί η εταιρική σχέση κατάλληλη για τον σκοπό που προορίζεται, λαμβανομένων υπόψη των σημερινών προκλήσεων σε έναν κόσμο που έχει αλλάξει. Πρώτον, η συνολική στρατηγική για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας της ΕΕ έχει διαμορφώσει τις συνθήκες για ισχυρότερη δράση της ΕΕ στον κόσμο. Το πλαίσιο για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) βάσει του θεματολογίου 2030 και το θεματολόγιο δράσης της Αντίς Αμπέμπα⁹ έχουν δρομολογήσει ένα φιλόδοξο και ευρύ οικουμενικό πρόγραμμα δράσης στον τομέα των μεταρρυθμίσεων.

Το πρόγραμμα αυτό έρχεται σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από εμμένουσες συνθήκες αστάθειας και ευπάθειας, την άνιση πρόοδο εντός και μεταξύ των χωρών, και τις ταχέως εντεινόμενες αρνητικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης που υπονομεύουν την κοινωνική και οικονομική σταθερότητα σε διάφορα μέρη του κόσμου. Ειδικότερα, μεγάλος αριθμός χωρών ΑΚΕ αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα που αφορούν συγκρούσεις, φτώχεια, ανεργία και έλλειψη αξιοπρεπούς εργασίας, αυξανόμενες ανισότητες, παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διαφθορά, αρνητικές επιπτώσεις κλιματικής αλλαγής, πιέσεις σε περιορισμένους φυσικούς πόρους και υποβάθμιση

⁶ Το κοινό έγγραφο διαβούλευσης JOIN(2015) 33 και τα αποτελέσματά του διατίθενται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-eu-acp-new-partnership_en

⁷ Η αξιολόγηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού SWD(2016) 250 διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/europeaid/policies/european-development-policy/acp-eu-partnership-after-2020_en

⁸ Κοινό υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας για την εκτίμηση των επιπτώσεων JOIN(2016)380

⁹ http://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2015/08/AAAA_Outcome.pdf

των οικοσυστημάτων, καθώς και ανομοιόμορφη ενσωμάτωση στην παγκόσμια οικονομία. Η συγκέντρωση έσχατης και χρόνιας ένδειας σε ασταθή κράτη εξακολουθεί να αποτελεί πραγματικότητα. Οι διαρθρωτικές και επαναλαμβανόμενες κρίσεις παραμένουν πηγή σοβαρών καταστάσεων έκτακτης ανθρωπιστικής ανάγκης που δοκιμάζουν την ανθεκτικότητα ολόκληρων χωρών και κοινωνιών. Επίσης, ο πληθυσμός αυξάνεται με ταχύτερο ρυθμό σε σχέση με την οικονομική μεγέθυνση σε πολλές χώρες εταίρους. Οι παράγοντες αυτοί εμποδίζουν τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση θετικών προοπτικών και πραγματικών ευκαιριών στη ζωή, ιδίως για τους νέους και τα πιο ευάλωτα άτομα.

Ένα τέτοιο απαιτητικό περιβάλλον δημιουργεί γόνιμο έδαφος για εξτρεμισμό, τρομοκρατία και άλλες μορφές οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων, της διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, καθώς και του ηλεκτρονικού εγκλήματος. Αυτά τα επαναλαμβανόμενα πρότυπα έχουν αρνητικές δευτερογενείς συνέπειες στην ασφάλεια και την οικονομική ευημερία της ΕΕ και των πολιτών της. Αποτελούν επίσης ένα από τα βαθύτερα αίτια της παράτυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης. Ως προς τα παραπάνω, το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση¹⁰, η διακήρυξη και το σχέδιο δράσης της Βαλέτας που συμφωνήθηκαν από κοινού τον Νοέμβριο του 2015¹¹, αλλά και η ανακοίνωση σχετικά με τη θέσπιση νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες¹² βάσει του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Δράσης για τη Μετανάστευση έχουν συνδιαμορφώσει ένα σαφές πλαίσιο.

Από την αξιολόγηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού προκύπτει ότι η συμφωνία συνέβαλε σημαντικά στην εξάλειψη της φτώχειας και στην εξασφάλιση μεγαλύτερης και πιο ισότιμης πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες. Ωστόσο, η εικόνα είναι ανομοιογενής όσον αφορά τον σεβασμό των βασικών στοιχείων (ανθρώπινα δικαιώματα, δημοκρατικές αρχές και κράτος δικαίου) από τους εταίρους ΑΚΕ. Επιπλέον, δεν έχουν δοθεί πειστικές και κοινές απαντήσεις σε σημαντικές προκλήσεις όπως η μετανάστευση και η κινητικότητα.

Παράλληλα, σε πολλές χώρες ΑΚΕ έχει σημειωθεί σημαντική οικονομική μεγέθυνση. Η αυξανόμενη συνδετικότητα, η αλληλεξάρτηση, η επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος και η εντατικοποίηση των εμπορικών σχέσεων έχουν ανοίξει νέες δυνατότητες για αυξημένη παγκόσμια ευημερία. Ολοένα και περισσότερες οικονομίες ΑΚΕ προσφέρουν αυξανόμενο εύρος ευκαιριών όσον αφορά την απόδοση των επενδύσεων, μεταξύ άλλων και για ευρωπαϊκές εταιρείες. Από την αξιολόγηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού προκύπτει ότι η συμφωνία δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την επίτευξη προόδου στην ενσωμάτωση χωρών εταίρων στην παγκόσμια οικονομία. Σημειώθηκε αύξηση των ροών

¹⁰ COM(2015) 240 final, διατίθεται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/index_en.htm

¹¹ Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/12-valletta-final-docs/>

¹² COM(2016) 385 final, διατίθεται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20160607/communication_external_aspects_eam_towards_new_migration_ompact_en.pdf

εμπορικών συναλλαγών προς και από χώρες ΑΚΕ καθώς και της συμμετοχής των χωρών ΑΚΕ στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) και του ρόλου τους σε διεθνείς εμπορικές διαπραγματεύσεις. Η σύναψη και εφαρμογή συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) αποτελεί σημαντικό επίτευγμα. Ωστόσο, η τρέχουσα κατάσταση δεν είναι ικανοποιητική όσον αφορά την αύξηση της οικονομικής διαφοροποίησης, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και τη μείωση της εξάρτησης από περιορισμένο εύρος προϊόντων, καθώς και την ανακατανομή των οφελών, με αποτέλεσμα την αύξηση των ανισοτήτων.

Άλλη μια νέα πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί αφορά την αυξανόμενη περιφερειακή δυναμική και τη σημασία των περιφερειακών οργανώσεων και, στην περίπτωση της Αφρικής, μιας ηπειρωτικής οργάνωσης, της Αφρικανικής Ένωσης. Από την αξιολόγηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού προκύπτει ότι η συμφωνία δεν κατάφερε να ανταποκριθεί σε αυτές τις σημαντικές εξελίξεις, οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε κάθε μελλοντική λήψη απόφασης για εταιρική σχέση και διαμόρφωση θεσμικού πλαισίου.

Τέλος, οι χώρες εταίροι παίζουν ολοένα σημαντικότερο ρόλο στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, τις οποίες εξ ορισμού δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνη της η ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η κλιματική αλλαγή παραμένει μία από τις πιο πειστικές απειλές για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης στην ΕΕ και παγκοσμίως. Η ανάδειξη νέων δυνάμεων, που δεν προωθούν πάντα τις ίδιες αξίες και τους ίδιους στόχους, αποτελεί ένα ακόμα επιχείρημα υπέρ της εντατικοποίησης των προσπαθειών με στόχο την επίτευξη συναίνεσης με τους εταίρους της ΕΕ σε βασικά θέματα παγκόσμιου ενδιαφέροντος και την από κοινού δρομολόγηση ενός θετικού προγράμματος δράσης για το μέλλον. Επομένως, η ενίσχυση του διαλόγου και της συνεργασίας με τις χώρες ΑΚΕ είναι καθοριστικής σημασίας, εφόσον η ΕΕ θέτει ως στόχο να επηρεάσει και να προωθήσει μια πολυμερή τάξη που θα βασίζεται σε κανόνες. Εντούτοις, η αξιολόγηση δείχνει ότι η εταιρική σχέση δεν απέφερε επαρκή αποτελέσματα σε σχέση με τους παραπάνω στόχους. Όσον αφορά τα αποτελέσματα, υπήρξε έλλειψη ανταπόκρισης και πραγματικής συνεργασίας μεταξύ των εταίρων σε συζητήσεις επί καίριων ζητημάτων που πραγματοποιούνται σε διεθνές επίπεδο.

Οι εν λόγω προκλήσεις και ευκαιρίες είναι τόσο μεγάλης σημασίας μεσοπρόθεσμα που απαιτούν την ανάληψη επείγουσας δράσης από κοινού με τους εταίρους.

Είναι προς το συμφέρον της ΕΕ να επιδιώξει μια νέα πολιτική εταιρική σχέση που θα επικεντρώνεται στην οικοδόμηση ειρηνικών, σταθερών, ευνομούμενων, εύπορων και ισχυρών κρατών και κοινωνιών στα σύνορά της και πέρα από αυτά. Μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από δημοκρατία, εμπιστοσύνη στους θεσμούς και βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί τη βάση για ένα ισχυρό κράτος.

Επίσης, είναι προς το συμφέρον της ΕΕ να επιδιώξει μια νέα πολιτική εταιρική σχέση που θα επιτύχει τον στόχο μιας πολυμερούς τάξης που θα βασίζεται σε κανόνες, αντιμετωπίζοντας με επιτυχία τις παγκόσμιες προκλήσεις. Οι επιτυχείς διαπραγματεύσεις σχετικά με τη Συμφωνία

των Παρισίων για το κλίμα¹³ έδειξαν ότι η διαμόρφωση τέτοιων στρατηγικών συμμαχιών επηρεάζει θετικά τα αποτελέσματα σε διεθνείς διαπραγματεύσεις.

Για να προασπίσει τα προαναφερόμενα συμφέροντα της ΕΕ, η στρατηγική αντιμετώπισης που θα υιοθετήσει η ΕΕ θα πρέπει να εστιάζει στις παρακάτω ειδικές προτεραιότητες που είναι αλληλένδετες και αλληλοενισχυόμενες.

Ειδικές προτεραιότητες	
1	Προαγωγή ειρηνικών και δημοκρατικών κοινωνιών, χρηστής διακυβέρνησης, κράτους δικαίου και ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους
2	Προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους
3	Μετατροπή της κινητικότητας και της μετανάστευσης σε ευκαιρίες και από κοινού αντιμετώπιση των προκλήσεων
4	Προαγωγή της ανθρώπινης ανάπτυξης και αξιοπρέπειας
5	Προστασία του περιβάλλοντος και καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής
6	Συνένωση δυνάμεων στην παγκόσμια σκηνή σε τομείς κοινών συμφερόντων

Ακολούθως παρατίθενται τα βασικότερα δομικά στοιχεία για μια μελλοντική εταιρική σχέση.

3. Μια πολιτική εταιρική σχέση που βασίζεται σε συγκεκριμένες προτεραιότητες

Ένα πρώτο δομικό στοιχείο μιας νέας πολιτικής εταιρικής σχέσης θα πρέπει να καθορίζει από κοινού συμφωνημένους στόχους, αξίες, αρχές και δεσμεύσεις. Μετέπειτα, τα στοιχεία αυτά χρειάζεται να προσαρμοστούν στις διαφορετικές περιφέρειες ώστε να αντανακλούν τις ιδιαιτερότητές τους. Το ενδεχόμενο προσέγγισης άλλων ενδιαφερόμενων εταίρων πέραν των χωρών ΑΚΕ θα πρέπει να διερευνηθεί ενεργά (βλ. ενότητα 4.2.3).

3.1 Προτεραιότητες της ΕΕ έναντι των χωρών εταίρων

3.1.1 Προαγωγή ειρηνικών και δημοκρατικών κοινωνιών, χρηστής διακυβέρνησης, κράτους δικαίου και ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους

Η μελλοντική εταιρική σχέση θα πρέπει να βασίζεται σε μια κοινή ισχυρή δέσμευση για την προώθηση και τον σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου, των οικουμενικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλους· τον

¹³ Συμφωνία των Παρισίων στη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή FCCC/CP/2015/L.9/rev.1

σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των αρχών της ισότητας και της αλληλεγγύης· και τη χρηστή διακυβέρνηση. Ειδικότερα, η εστίαση της προσοχής στην ισότητα των φύλων, στα πιο ευάλωτα άτομα και στην προοπτική των νέων θα πρέπει να αποτελεί πηγή έμπνευσης για περαιτέρω αμοιβαίες προσπάθειες με στόχο τη δημοκρατική διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους. Σε πολλές χώρες εταίρους τα στοιχεία αυτά έχουν ήδη παγιωθεί ή αρχίζουν να εμπεδώνονται. Εντούτοις, η πρόοδος δεν επαρκεί για να καταστεί δυνατή η εδραίωση των προσπαθειών για βιώσιμη ανάπτυξη.

Η ΕΕ προωθεί μια παγκόσμια τάξη βασισμένη σε κανόνες που θα παράγει παγκόσμια δημόσια αγαθά και θα συμβάλλει σε έναν ειρηνικό και βιώσιμο κόσμο, βασική αρχή της οποίας θα είναι η πολυμερής προσέγγιση και στο επίκεντρό της θα βρίσκονται τα Ηνωμένα Έθνη. Επομένως, η εταιρική σχέση θα πρέπει να βασίζεται στον πλήρη σεβασμό των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου και θα πρέπει να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στο πλαίσιο αυτό.

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να προάγει την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της ανθρώπινης ασφάλειας και ανθεκτικότητας, ως σημαντική βασική προϋπόθεση για βιώσιμη ανάπτυξη και ευημερία. Δεν είναι δυνατόν να υπάρξει βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς ειρήνη και ασφάλεια, ενώ, χωρίς ανάπτυξη και εξάλειψη της φτώχειας, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει βιώσιμη ειρήνη. Η καταπολέμηση της αποσταθεροποίησης και των βαθύτερων αιτιών της είναι ένας ακόμη καθοριστικός παράγοντας για την ασφάλεια και την ευημερία της ίδιας της ΕΕ. Η εσωτερική ασφάλεια εξαρτάται από την ειρήνη πέρα από τα σύνορα της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η μελλοντική εταιρική σχέση θα πρέπει να αντανακλά την ανάγκη για μια σφαιρική προσέγγιση των συγκρούσεων και των κρίσεων που θα περιλαμβάνει την πρόληψη και την επίλυσή τους και θα καλύπτει τόσο τις στρατιωτικές όσο και τις μη στρατιωτικές δυνατότητες (και την αλληλεπίδρασή τους). Θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τις πολλαπλές διαστάσεις και να ενεργεί σε όλα τα στάδια του κύκλου των συγκρούσεων, σε στενή συνεργασία με τις ηπειρωτικές και περιφερειακές οργανώσεις καθώς και με τα Ηνωμένα Έθνη.

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να εστιάζει στην εξασφάλιση κράτους δικαίου. Πρόκειται για μια θεμελιώδη αξία που αποτελεί απαραίτητη βάση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθοριστικό παράγοντα για την πρόληψη συγκρούσεων και θεμέλιο για επιτυχή συνεργασία σε άλλους τομείς ενδιαφέροντος για την ΕΕ. Για την εμπέδωση αυτής της αξίας, είναι απαραίτητη η ανάληψη σαφούς δέσμευσης ιδίως για την προώθηση αποτελεσματικής και ανεξάρτητης δικαιοσύνης για πολίτες και επιχειρήσεις. Επίσης, απαιτείται η αντιμετώπιση της ατιμωρησίας για τα πιο σοβαρά εγκλήματα διεθνούς ενδιαφέροντος, μεταξύ άλλων με αναγνώριση της συμπληρωματικότητας των ρόλων των εθνικών ποινικών δικαιοδοσιών και του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου στην επίτευξη δικαιοσύνης και συμφιλίωσης. Η καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος επίσης είναι βασικό στοιχείο για την αποτελεσματικότητα των δημοκρατικών θεσμών, τη δημιουργία πρόσφορου επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την αιεφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένων των ορυκτών πόρων.

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να επιτρέπει την ανάληψη κοινής δράσης για την αντιμετώπιση παγκόσμιων απειλών κατά της ασφάλειας που αποκτούν ολοένα πιο παγκόσμιο χαρακτήρα και επηρεάζουν τόσο την Ευρώπη όσο και τις χώρες εταίρους, ιδίως δε της τρομοκρατίας και του εξτρεμισμού, καθώς και όλων των μορφών οργανωμένου εγκλήματος και παράνομης εμπορίας, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων, άγριας ζωής, ναρκωτικών και επικίνδυνων ουσιών. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την προώθηση της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, την προστασία υποδομών ζωτικής σημασίας και τη θαλάσσια ασφάλεια και την ασφάλεια της πολιτικής αεροπορίας. Η εταιρική σχέση θα πρέπει να ενισχύει εξίσου την κοινή δέσμευση για καταπολέμηση της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής, περιλαμβανομένου του ελέγχου ειδών διπλής χρήσης, και για καταπολέμηση της παράνομης κατασκευής, μεταφοράς, κυκλοφορίας, υπερβολικής σώρευσης και ανεξέλεγκτης διάδοσης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού.

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να προάγει την αποτελεσματική δράση σε όλα τα επίπεδα (τοπικό, εθνικό, περιφερειακό, ηπειρωτικό και διεθνές) και θα πρέπει να διασφαλίζει τη συστηματική συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για την τήρηση των αρχών και των υποχρεώσεων που συμφωνήθηκαν. Η νέα εταιρική σχέση θα πρέπει να στηρίζεται στην πείρα που αποκτήθηκε με πολιτικό διάλογο στο πλαίσιο μιας υγιούς και ευέλικτης διαδικασίας για συνεχή, συνολική και ευρεία συνεργασία σε όλα τα επίπεδα και επί όλων των θεμάτων ενδιαφέροντος. Θα πρέπει να συνεχίσει να προκρίνει την προσφυγή στον εντατικό πολιτικό διάλογο και να ενσωματώνει διαδικασία διαβούλευσης σε ευαίσθητα θέματα που αφορούν τον σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους και τη χρηστή διακυβέρνηση, με δυνατότητα μερικής και πλήρους αναστολής των σχέσεων ως μέτρο έσχατης ανάγκης. Η νέα εταιρική σχέση θα πρέπει να διευκολύνει την αυξημένη συνεργασία με ευρύ σύνολο μη κρατικών φορέων, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα.

3.1.2 Προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους

Η οικονομική μεγέθυνση υπήρξε εντυπωσιακή σε πολλές χώρες εταίρους την τελευταία δεκαετία. Η ανάπτυξη σε πολλές περιπτώσεις είναι ταχεία, αλλά από χαμηλή βάση, και η οικονομική διαφοροποίηση και εξειδίκευση είναι συχνά ισχνή στις περισσότερες χώρες. Οι περισσότερες οικονομίες παραμένουν ακόμα πολύ ευάλωτες σε καταστάσεις οικονομικών και φυσικών κρίσεων και δεν προβλέπουν την απαραίτητη δημιουργία θέσεων εργασίας. Επιπλέον, δεν έχουν προβεί ακόμα σε επαρκή μετασχηματισμό με στόχο μια βιώσιμη αναπτυξιακή πορεία χωρίς αποκλεισμούς, ιδίως στον τομέα της αειφόρου κατανάλωσης και παραγωγής και της αποδοτικής χρήσης των πόρων. Η ενσωμάτωση των χωρών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία μέσω της αύξησης των εμπορικών συναλλαγών και της σύνδεσης με παγκόσμιες αλυσίδες αξίας δεν έχει φτάσει στο αναμενόμενο επίπεδο. Όπως αποτυπώνεται στους ΣΒΑ, η δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και αξιοπρεπών θέσεων εργασίας είναι ζωτικής σημασίας για τη σταθερότητα και την ευημερία των εταίρων. Είναι εξίσου σημαντική για την εξασφάλιση θετικών δευτερογενών αποτελεσμάτων για την ΕΕ. Επομένως, η εταιρική σχέση θα πρέπει να εστιάζει ιδίως στους βασικούς παράγοντες που συμβάλλουν στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Η προώθηση της μακροοικονομικής σταθερότητας, συμπεριλαμβανομένης της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, εξακολουθεί να αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στο πλαίσιο του ολοένα και πιο αλληλοσυνδεόμενου οικονομικού και χρηματοοικονομικού κόσμου, με πολλές αναδυόμενες οικονομίες και τις αντίστοιχες χρηματοπιστωτικές αγορές. Τα μη βιώσιμα δημοσιονομικά ελλείμματα και ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών, οι υπερβολικές διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών και ο πληθωρισμός ή η μεγάλη αστάθεια της οικονομικής δραστηριότητας δυσχεραίνουν τον προγραμματισμό και την πρόβλεψη των οικονομικών ευκαιριών για τους επενδυτές. Αυτό το πλαίσιο εμποδίζει την υλοποίηση συνεκτικών πολιτικών και την αποτελεσματική διαχείριση του προϋπολογισμού από τις κυβερνήσεις.

Ζωτικής σημασίας από την άποψη αυτή είναι η προώθηση της υγιούς διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών και ο αποτελεσματικός έλεγχος της χρήσης των δημόσιων οικονομικών, που περιλαμβάνει την προώθηση αποδοτικών, αποτελεσματικών, δίκαιων και διαφανών φορολογικών συστημάτων και την καταπολέμηση της απάτης και των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών. Η χρηστή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών συνιστά βασικό στοιχείο χρηστής διακυβέρνησης και σημαντική βάση για έναν αποτελεσματικό και ισχυρό δημόσιο τομέα. Θα πρέπει να συμβάλλει στην αύξηση των δημοσίων εσόδων που θα μετατρέπονται με αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο σε δημόσια αγαθά και υπηρεσίες.

Η νέα εταιρική σχέση θα πρέπει επίσης να προωθή έναν ισχυρότερο ρόλο για τον ιδιωτικό τομέα όσον αφορά τη δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και θέσεων εργασίας. Αυτό προϋποθέτει ισχυρότερη δράση για βελτίωση του πλαισίου πολιτικής και του ρυθμιστικού πλαισίου καθώς και του επιχειρηματικού κλίματος. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στο επενδυτικό κλίμα και την αντιμετώπιση της ανάγκης για αυξημένες επενδύσεις.

Η προώθηση της εύρυθμης λειτουργίας των αγορών εργασίας θα πρέπει να έχει περίοπτο ρόλο στη νέα εταιρική σχέση, καθώς είναι αναγκαία προκειμένου να διασφαλίζονται αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας για τους εργαζόμενους, μεταξύ άλλων μέσω της μετάβασης από την άτυπη στην επίσημη οικονομία και της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας, της υγείας και ασφάλειας στην εργασία και της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία.

Θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή σε έναν βιώσιμο και περιβαλλοντικά υπεύθυνο τομέα γεωργικών ειδών διατροφής. Στις χώρες εταίρους, ο εν λόγω τομέας εξακολουθεί να διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στη βιώσιμη ανάπτυξη και ειδικότερα στην επισιτιστική ασφάλεια, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την εξάλειψη της φτώχειας, ενώ κινδυνεύει ιδιαίτερα από την κλιματική αλλαγή.

Αυτή η αειφόρος προσέγγιση αφορά επίσης πρακτικές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας. Η βελτίωση της παγκόσμιας ωκεάνιας διακυβέρνησης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την τόνωση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης των θαλάσσιων δραστηριοτήτων και, παράλληλα, για την εξασφάλιση υγιών, καθαρών και ασφαλών ωκεανών. Στο πλαίσιο αυτό, η εταιρική σχέση θα πρέπει να συμβάλλει ενεργά στη διαμόρφωση της ωκεάνιας διακυβέρνησης στα Ηνωμένα Έθνη καθώς και σε άλλα συναφή πολυμερή φόρα. Θα πρέπει

να ενισχυθεί η από κοινού καταπολέμηση της παράνομης, αδήλωτης και ανεξέλεγκτης αλιείας.

Η ανάπτυξη υποδομών, περιλαμβανομένων των δικτύων βιώσιμων μεταφορών και ενέργειας, αποτελεί βασικό παράγοντα που συμβάλλει στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, ιδίως δε υποδομών που είναι απαραίτητες για την τόνωση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης, την πρόσβαση στην παγκόσμια αγορά, την έξοδο εξαιρετικά απομονωμένων περιοχών από την απομόνωση και τη διευκόλυνση της κινητικότητας σε πυκνοκατοικημένες αστικές περιοχές. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη και διάδοση των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών, μέσω της παροχής προσιτής συνδετικότητας και ευρύτερης πρόσβασης σε ψηφιακές εφαρμογές για όλους, καθώς και στην προώθηση της επιστήμης και τεχνολογίας και της έρευνας και καινοτομίας, δεδομένου ότι είναι επίσης ζωτικής σημασίας για οικονομικές επενδύσεις και επιταχυνόμενη ανάπτυξη.

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να συμβάλει στην παροχή καθολικής πρόσβασης σε καθαρές, σύγχρονες, προσιτές, ασφαλείς και αξιόπιστες ενεργειακές υπηρεσίες. Θα πρέπει να προωθεί λύσεις που προάγουν τη διατήρηση της ενέργειας, την αποδοτικότητα και την ανανεώσιμη ενέργεια, λαμβανομένου επίσης υπόψη του αντίκτυπου των παγκόσμιων προκλήσεων που σχετίζονται με το κλίμα.

Στο πλαίσιο της επιδίωξης του στόχου της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας, η εταιρική σχέση θα πρέπει να προωθεί τις εμπορικές συναλλαγές που μπορεί να αποτελέσουν κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης, συμβάλλοντας επίσης στην ενσωμάτωση και την πολιτική σταθερότητα. Το εμπόριο παρέχει στις επιχειρήσεις της ΕΕ και των χωρών εταίρων ευκαιρίες να επεκτείνουν τις αγορές τους και στα άτομα να αποκτούν πρόσβαση στα καλύτερα προϊόντα σε ανταγωνιστικές τιμές.

Οι μελλοντικές εμπορικές σχέσεις με χώρες εταίρους θα πρέπει να κινούνται στο πλαίσιο πολυμερών κανόνων. Οι ΣΟΕΣ που είναι συμβατές με τους κανόνες του ΠΟΕ, με τα κοινά θεσμικά τους όργανα και τις δεσμευτικές, εξελικτικές υποχρεώσεις, θα πρέπει να συνεχίσουν να είναι τα βασικά μέσα για τις εμπορικές συναλλαγές ΑΚΕ-ΕΕ. Οι ισχύουσες ΣΟΕΣ μπορούν να διευρυνθούν για να ενσωματώσουν περισσότερες χώρες στο πλαίσιο των περιφερειών των ΣΟΕΣ και να γίνουν ουσιαστικότερες καλύπτοντας πιο σημαντικούς τομείς, κατόπιν συμφωνίας των μερών.

Η παγκοσμιοποίηση, η ανάδυση παγκόσμιων αλυσίδων αξίας και η αυξανόμενη σημασία των θεμάτων «από την άλλη πλευρά των συνόρων» απαιτούν την ολιστική αντιμετώπιση όλων των εμπορικών συναλλαγών και των τομέων που συνδέονται με τις συναλλαγές. Επομένως, η νέα εταιρική σχέση θα πρέπει να ενισχύει τη συνεργασία και τον διάλογο των μερών στις εμπορικές συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών και σε άλλους τομείς που συνδέονται με τις εμπορικές συναλλαγές, όπως μη δασμολογικοί φραγμοί, ρυθμιστική εναρμόνιση, επενδύσεις, πολιτική ανταγωνισμού, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και εργασιακά δικαιώματα.

Παρόλο που κάθε ΣΟΕΣ χρησιμοποιεί δικά της θεσμικά όργανα για την επισκόπηση της εφαρμογής και την ανάλυση θεμάτων που αφορούν τις εμπορικές συναλλαγές, ο διάλογος για

τα ζητήματα εμπορικών συναλλαγών και τη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των χωρών εταίρων θα πρέπει να συνεχίσει να καλύπτει θέματα κοινού ενδιαφέροντος, ιδίως όσον αφορά τη συνεργασία στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Θα πρέπει επίσης να συνεχιστεί ο διάλογος για την πολιτική των εμπορικών συναλλαγών σε εθνικό επίπεδο, όταν κρίνεται σκόπιμο.

3.1.3 Μετατροπή της κινητικότητας και της μετανάστευσης σε ευκαιρίες και από κοινού αντιμετώπιση των προκλήσεων

Η μετανάστευση και η κινητικότητα μπορούν να αποφέρουν σημαντικά οφέλη στην ΕΕ και τις χώρες εταίρους, εφόσον η διαχείρισή τους γίνεται σωστά. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης του Κοτονού χωλαίνει από την άποψη της επαρκούς ταχείας ανταπόκρισης και αποφασιστικής δράσης όσον αφορά αυτή τη βασική πρόκληση. Η υποχρέωση επανεισδοχής υπηκόων που βρίσκονται σε παράτυπη κατάσταση στην επικράτεια του άλλου μέρους παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό ανεφάρμοστη.

Στο μέλλον η εταιρική σχέση θα πρέπει να εντείνει τον διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ των μερών, εξετάζοντας όλες τις πτυχές της μετανάστευσης υπό το πρίσμα των αρχών της αλληλεγγύης, της εταιρικής σχέσης και της κοινής ευθύνης και της αμοιβαίας λογοδοσίας όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Θα πρέπει να στηρίζεται στις συμφωνημένες αρχές και δεσμεύσεις του άρθρου 13 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού, να τις διευρύνει για να αντανακλά το πλήρες εύρος των εξελίξεων σε θέματα μετανάστευσης και μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ και να αναπτύσσει επιχειρησιακή συνεργασία, ιδίως στο πλαίσιο μηχανισμών επιβολής συμφωνημένων αρχών. Θα πρέπει να ενσωματώσει τις σημαντικές εξελίξεις πολιτικής όπως το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση και το αντίστοιχο πλαίσιο εταιρικής σχέσης που έχουν ως στόχο να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των κρίσεων με άμεσα και μετρήσιμα αποτελέσματα, αλλά και να θέσει τα θεμέλια ενισχυμένης συνεργασίας με τις χώρες καταγωγής, διέλευσης και προορισμού, η οποία θα βασίζεται σε μια πολιτική για την ορθή διαχείριση της μετανάστευσης και της κινητικότητας. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τη διακήρυξη και το σχέδιο δράσης της Βαλέτας. Οι χώρες εταίροι θα υποστηρίζονται στις προσπάθειές τους για ανάπτυξη αποτελεσματικών πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου. Είναι απαραίτητη η αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της παράτυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης, με την εφαρμογή συνεχών, βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων αλλά και μακροπρόθεσμων πολιτικών, καθώς και η βελτίωση της χρήσης των υφιστάμενων διαδικασιών. Η εταιρική σχέση θα πρέπει επίσης να δραστηριοποιηθεί στην προστασία των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο, με ιδιαίτερη βαρύτητα στις ευάλωτες ομάδες. Θα πρέπει να προωθεί τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα των αναγκαστικά εκτοπισμένων ατόμων και τη συμμετοχή τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή του κράτους υποδοχής.

Η ΕΕ θα πρέπει να επιδιώκει ειδικές δεσμεύσεις με χώρες εταίρους για την πιο αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης και της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, της παράνομης διακίνησης μεταναστών και των σχετικών εγκληματικών δικτύων και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους της παράτυπης μετανάστευσης. Με βάση τις αρχές και τις δεσμεύσεις του άρθρου 13 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού, είναι

απαραίτητο να συμφωνηθούν οι μηχανισμοί βελτίωσης της συνεργασίας για επιστροφή και επανεισδοχή και η επιχειρησιακή εφαρμογή των διεθνών υποχρεώσεων επανεισδοχής των πολιτών μιας χώρας χωρίς νόμιμο δικαίωμα διαμονής στην ΕΕ.

Ταυτόχρονα είναι απαραίτητη η αξιοποίηση των ευκαιριών που σχετίζονται με τη μετανάστευση, όπως τα εμβάσματα ή η «κυκλοφορία εγκεφάλων», που μπορούν να έχουν σημαντική θετική συμβολή στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και μεγέθυνση στην ΕΕ και στις χώρες εταίρους. Επομένως, η ΕΕ δεσμεύεται να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες αυτές μέσω της ενίσχυσης της νόμιμης μετανάστευσης και της κινητικότητας, ιδίως για εκπαιδευτικούς, επιστημονικούς, πολιτιστικούς, επιμορφωτικούς και επαγγελματικούς σκοπούς, που μπορούν να έχουν θετικές επιπτώσεις τόσο στις οικονομίες όσο και στις κοινωνίες.

3.1.4 Διασφάλιση της ανθρώπινης ανάπτυξης και αξιοπρέπειας

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να εργαστεί για τη βελτίωση της ευημερίας των λαών της μέσω της εκπλήρωσης των ΣΒΑ. Η ΕΕ θα πρέπει να επιδιώξει ισχυρή πολιτική συνεργασία με τις χώρες εταίρους με γνώμονα την κάλυψη των αναγκών όλων και ιδίως των φτωχότερων και πιο ευάλωτων, διασφαλίζοντας ότι όλοι οι άνθρωποι μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους σε ένα αξιοπρεπές και ισότιμο πλαίσιο και σε ένα υγιές περιβάλλον. Θα πρέπει να υποστηρίζει τις μεταρρυθμίσεις για την εξάλειψη της φτώχειας, την αντιμετώπιση των ανισοτήτων, την πρόληψη των ευπαθειών και τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε αξιοπρεπή εργασία και κοινωνικές υπηρεσίες, ιδίως δε σε ποιοτική παιδεία και υγεία, και σε κοινωνική προστασία. Οι δράσεις με στόχο την εξάλειψη της φτώχειας θα πρέπει να επικεντρώνονται στις φτωχότερες και πιο ευάλωτες χώρες συμπεριλαμβανομένων των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών (ΛΑΧ) και των ασταθών χωρών και των χωρών που πλήττονται από συγκρούσεις, όπου οι δυσκολίες, στις οποίες προστίθενται και δημογραφικοί παράγοντες, αναμένεται να συνεχιστούν και όπου παραμένει επιτακτική η ανάγκη μεγαλύτερης εστίασης στην ανθρώπινη ανάπτυξη. Η εταιρική σχέση θα πρέπει να συμβάλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και στην αντιμετώπιση της χρόνιας ευπάθειας, ενισχύοντας τη συνέργεια μεταξύ της βοήθειας για επιβίωση και των μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών αναγκών.

Η ΕΕ θα πρέπει να επιμείνει σε μια κοινή δέσμευση για πλήρη προστασία, προώθηση και έμπρακτη εφαρμογή της ισότητας των φύλων και χειραφέτηση των γυναικών και κοριτσιών. Η ΕΕ επίσης επιθυμεί την κοινή αναγνώριση της ουσιαστικής συνεισφοράς των γυναικών και κοριτσιών στην οικοδόμηση της ειρήνης και του κράτους, την οικονομική μεγέθυνση, την τεχνολογική ανάπτυξη, τη μείωση της φτώχειας, την υγεία και την ευημερία και την πολιτιστική και ανθρώπινη ανάπτυξη. Η ισότητα των φύλων είναι σημαντική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπως επισημαίνεται στο θεματολόγιο 2030.

Οι νέοι είναι ο κινητήριος μοχλός για τη μελλοντική κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική ευημερία των κοινοτήτων τους. Η συνεισφορά τους είναι σημαντική για την πλήρη αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρει η επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος (π.χ. ψηφιακή επανάσταση) και τη σταδιακή ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και αξιών. Η πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας και αποτελεσματική παιδεία και η ανάπτυξη δεξιοτήτων

θα είναι καθοριστικής σημασίας για την απασχολησιμότητα, την ανάπτυξη της κοινωνίας και την ανθεκτικότητα.

Επιπλέον, η εταιρική σχέση θα πρέπει να αναλάβει κοινή δέσμευση για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, την προστασία της πολιτισμικής πολυμορφίας και την ανάπτυξη των κλάδων του πολιτισμού και της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Ο πολιτισμός είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την οικοδόμηση γεφυρών μεταξύ ανθρώπων, ιδίως των νέων, και την ενίσχυση της αμοιβαίας κατανόησης. Επίσης, είναι σημαντικό μέσο καταπολέμησης της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης και κινητήριο μοχλός οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

3.1.5 Προστασία του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Η αειφόρος ανάπτυξη και η ανθρώπινη ευημερία εξαρτώνται από τα υγιή οικοσυστήματα και ένα λειτουργικό περιβάλλον. Η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος απειλούν να αντισταθίσουν την οικονομική πρόοδο, να θέσουν σε κίνδυνο την ειρήνη και τη σταθερότητα και να προκαλέσουν μετανάστευση μεγάλης κλίμακας.

Επομένως, η εταιρική σχέση θα πρέπει να επικεντρωθεί στην επίτευξη των σχετικών ΣΒΑ (π.χ. καθαρή ενέργεια, βιώσιμες πόλεις και κοινότητες και υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή) και την εφαρμογή της Συμφωνίας των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή. Θα πρέπει να προβλέπει δέσμευση υπέρ της θέσπισης πολιτικών προσαρμοστικότητας στο κλίμα που ευνοούν τους φτωχούς και να κλιμακώνει τον μετασχηματισμό προς πράσινες και γαλάζιες οικονομίες χωρίς αποκλεισμούς, ιδίως μέσω της υιοθέτησης αειφόρων πρακτικών κατανάλωσης και παραγωγής από έναν υπεύθυνο ιδιωτικό τομέα. Θα πρέπει να περιέχει ισχυρές δεσμεύσεις για την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων περιλαμβανομένων των δασών, της άγριας ζωής και των ορυκτών πόρων, και τη διατήρηση, αποτίμηση και αειφόρο χρήση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, περιλαμβανομένων των ωκεανών, καθώς και την εφαρμογή πολιτικών μετριασμού των επιπτώσεων και προσαρμογής. Για την ορθή επιστάσια των φυσικών πόρων θα πρέπει επίσης να κατοχυρώνονται δικαιώματα ασφαλούς και δίκαιης πρόσβασης. Η βελτίωση της ετοιμότητας, η μειωμένη έκθεση σε ευπάθεια και η ικανότητά ανάκαμψης από καταστροφές αποτελούν βασικά στοιχεία για την αποφυγή απώλειας ζωών και μέσων διαβίωσης.

Στο πλαίσιο του θεματολογίου 2030 όλοι καλούνται να καταβάλλουν επείγουσες προσπάθειες υπέρ των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών, όπως μεταξύ άλλων οι οικονομίες χαμηλών εκπομπών και χαμηλής κατανάλωσης άνθρακα. Η νέα εταιρική σχέση θα πρέπει να αντανακλά την ισχυρή δέσμευση των εταίρων και των περιφερειακών οργανώσεων για την εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών βιώσιμης ενέργειας που ανταποκρίνονται στους στόχους μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η παραγωγή ενέργειας συνδέεται άμεσα με την πρόκληση της κλιματικής αλλαγής και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν ζωτικά συμφέροντα να μετασχηματίσουν τον τομέα αυτό, καταργώντας σταδιακά τη χρήση ορυκτών καυσίμων και αξιοποιώντας παράλληλα ακόμη περισσότερο τις εγχώριες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και βελτιώνοντας την αποδοτικότητα της ενέργειας σε χώρες εταίρους, να μεταπηδήσουν σε βιώσιμες και σύγχρονες υπηρεσίες ενέργειας και να αποσυνδέσουν την οικονομική ανάπτυξη από την αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας. Επιπλέον, η συνεργασία στον τομέα αυτό θα πρέπει να προάγει υψηλά πρότυπα

πυρηνικής ασφάλειας. Προς τούτο, η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να συνεργάζεται με τις χώρες εταίρους για την προώθηση ενός ευνοϊκού ρυθμιστικού περιβάλλοντος και τομεακών μεταρρυθμίσεων. Η εταιρική σχέση θα πρέπει να προβλέπει μια πιο στρατηγική και προσαρμοσμένη προσέγγιση για τις επενδύσεις σε αιεφόρο ενέργεια, επιφυλάσσοντας σημαντικό ρόλο στις ιδιωτικές επενδύσεις και τις σύγχρονες τεχνολογίες, προκειμένου να ενισχύσει τον μετασχηματισμό των μοντέλων παραγωγής και κατανάλωσης στις χώρες εταίρους.

Επίσης, η αιεφόρος διαχείριση προϋποθέτει τη δέσμευση των εταίρων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ζωής στις πόλεις, όπου ο αντίκτυπος της μεγάλης μετακίνησης πληθυσμών καθιστά αναγκαία μια σημαντική αλλαγή προς την κατεύθυνση των έξυπνων και αιεφόρων πόλεων σε αντιδιαστολή με την παραδοσιακή χάραξη πολιτικής για αστικές περιοχές.

3.1.6 Συμμαχία για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να επιτρέπει στην ΕΕ και τους εταίρους της να ενώσουν τις δυνάμεις τους πιο αποτελεσματικά για να προωθήσουν ένα κοινό θεματολόγιο σε παγκόσμια και πολυμερή φόρα. Στο πλαίσιο αυτό, δεν έχουν αξιοποιηθεί όλες οι δυνατότητες και θα πρέπει να επιτυγχάνονται πολύ πιο συγκεκριμένα αποτελέσματα. Η συνεργασία στη διεθνή σκηνή θα πρέπει να είναι ένας τομέας στον οποίο η νέα εταιρική σχέση θα προσδώσει ουσιαστική προστιθέμενη αξία.

Βάση για την ανάληψη ισχυρότερης δράσης αποτελεί η επιβεβαίωση της δέσμευσης για προώθηση της αποτελεσματικής πολυμερούς προσέγγισης που βασίζεται σε κανόνες, στο επίκεντρο της οποίας θα βρίσκονται τα Ηνωμένα Έθνη. Η εταιρική σχέση θα πρέπει να υποστηρίζει την παγκόσμια διακυβέρνηση, επιδιώκοντας να μεταρρυθμίσει, να εφαρμόσει και να αναπτύξει πολυμερείς θεσμούς, συμφωνίες και κανόνες. Μια τέτοια δέσμευση για παγκόσμια διακυβέρνηση πρέπει να μεταφράζεται σε εντατικότερο διάλογο και αποτελεσματική συνεργασία στο πλαίσιο των διεθνών φόρα (περιλαμβανομένου του ΣΑΗΕ, της ΓΣΗΕ¹⁴, του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών και της Σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή), και στη βούληση για μεταρρύθμιση των Ηνωμένων Εθνών, περιλαμβανομένου του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Με βάση την πείρα από τη φιλόδοξη διαδικασία συνένωσης δυνάμεων που προλείανε το έδαφος στο πλαίσιο της 21ης διάσκεψης των μερών της Σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (COP 21)¹⁵ για τη σύναψη της συμφωνίας των Παρισίων του 2015 για την κλιματική αλλαγή¹⁶, η εταιρική σχέση θα πρέπει να εντοπίζει θέματα στα οποία οι χώρες της ΕΕ και οι χώρες εταίροι έχουν μείζονα κοινά συμφέροντα και θα μπορούσαν να προωθήσουν δράσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό θα πρέπει να μεταφράζεται

¹⁴ Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή.

¹⁵ <http://www.cop21paris.org/about/cop21>

¹⁶ http://unfccc.int/paris_agreement/items/9485.php

σε κοινή δράση σε στιγμές λήψης αποφάσεων. Θα πρέπει να καθοριστεί μια διαδικασία για τον προσδιορισμό των κοινών συμφερόντων σε τακτική βάση στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο, η οποία θα καθιστά δυνατή την έγκαιρη προετοιμασία και τη συντονισμένη δράση, καθώς και τη συμμετοχή σε ψηφοφορίες στα συναφή διεθνή πρότυπα και πλαίσια. Στα πεδία προς εξέταση περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: κλιματική αλλαγή, βιώσιμη ανάπτυξη, γαλάζια και πράσινη οικονομία, προστασία της βιοποικιλότητας, παγκόσμια ψηφιακή οικονομία, καταπολέμηση των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών και ορθή λειτουργία των αγορών πρώτων υλών. Η εταιρική σχέση θα πρέπει ομοίως να επιδιώκει την προώθηση κοινών συμφερόντων στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Επίσης, υπάρχει περιθώριο στενότερης συνεργασίας στα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Προκειμένου να ενισχυθούν αυτές οι στρατηγικές συμμαχίες στη διεθνή σκηνή, θα πρέπει να επιδιωχθεί η προσέγγιση χωρών στη Βόρεια Αφρική πέραν των χωρών ΑΚΕ, μεταξύ των ΛΑΧ και των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών κρατών (ΑΜΝΚ).

3.2. Προτεραιότητες της ΕΕ προσαρμοσμένες σε κάθε περιφέρεια

Οι προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης θα πρέπει να επιδιώκονται παντού. Παράλληλα, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή, η εταιρική σχέση θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες και τα πλαίσια ανάπτυξης των εταίρων και τις διαφορετικές προτεραιότητες του κοινού θεματολογίου της ΕΕ με εταίρους στην Αφρική, την Καραϊβική και τον Ειρηνικό. Για κάθε περιφέρεια οι προτεραιότητες μπορούν να προσαρμόζονται στις εκάστοτε περιστάσεις και να εξειδικεύονται μέσω του προσδιορισμού των συναφών στόχων και δράσεων που προβλέπονται.

3.2.1 Αφρική

Η Αφρική είναι η ήπειρος των τεράστιων ευκαιριών. Έως το 2050 θα φιλοξενεί σχεδόν το 25% του παγκόσμιου πληθυσμού. Διαθέτει ορισμένες από τις πιο ταχέως αναπτυσσόμενες οικονομίες στον κόσμο καθώς και εκτεταμένους φυσικούς και γεωργικούς πόρους. Έχει τεράστιες δυνατότητες για εμπορικές συναλλαγές, καινοτομία και επενδύσεις και σε αυτά προσβλέπει και η ήπειρος. Στις περισσότερες αφρικανικές χώρες, η ΕΕ είναι ο πρώτος εταίρος σε επίπεδο πολιτικής, βοήθειας, εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων. Τα προηγούμενα χρόνια, η ΕΕ και η Αφρική έχτισαν μια βαθύτερη, περισσότερο πολιτική εταιρική σχέση, βασισμένη σε κοινές αξίες και συμφέροντα. Ένας αυξανόμενος αριθμός αφρικανικών κυβερνήσεων και περιφερειακών οργανώσεων αναλαμβάνει ηγετικό ρόλο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούν την πολιτική, την ασφάλεια και την οικονομία εντός των συνόρων τους και πέρα από αυτά. Η Αφρικανική Ένωση και το θεματολόγιό της για το 2063¹⁷ παρέχουν μια φιλόδοξη προτρεπτική ώθηση.

Οι προοπτικές της Αφρικής θα εξαρτηθούν από τις προσπάθειες των αφρικανικών χωρών σε σχέση με τη διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την πρόληψη και επίλυση των

¹⁷ Agenda 2063 The future we want for Africa (Θεματολόγιο για το 2063: το μέλλον που θέλουμε για την Αφρική) – agenda2063.au.int

συγκρούσεων, την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Σε πολλές χώρες εξακολουθεί να παρατηρείται έλλειψη ικανότητας υλοποίησης μεταρρυθμίσεων και ανάκαμψης από κρίσεις. Με άλλα λόγια, χαρακτηρίζονται από έλλειψη προσαρμοστικότητας και πλήττονται από αστάθεια. Η φτώχεια, η ανεργία και η ανισότητα παραμένουν σε υψηλά επίπεδα και ο ρυθμός μείωσης είναι αργός. Σε όλα τα παραπάνω έρχεται να προστεθεί και η σημαντική πρόκληση που συνιστά η αύξηση του πληθυσμού. Επιπλέον, πολλές χώρες παραμένουν βυθισμένες σε μακροχρόνιες συγκρούσεις, ενώ οι προκλήσεις διακρατικής ασφάλειας δημιουργούν απειλές για την περιφερειακή σταθερότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής απειλούν επίσης να αντισταθίσουν την οικονομική πρόοδο και θέτουν σε κίνδυνο την ειρήνη και τη σταθερότητα. Όλα τα παραπάνω τροφοδοτούν αυξημένες έκτακτες ανθρωπιστικές ανάγκες, ροές αναγκαστικής εκτόπισης και παράτυπη μετανάστευση, τόσο στο εσωτερικό των περιφερειών όσο και προς την Ευρώπη.

Η αύξηση των ευκαιριών και η αντιμετώπιση των προκλήσεων έχουν μεγάλη σημασία για την ασφάλεια και την ευημερία της Αφρικής και της ΕΕ. Επομένως, λαμβανομένων υπόψη των προτεραιοτήτων της ΕΕ καθώς και των δεσμεύσεων και του προγράμματος μεταρρυθμίσεων της ίδιας της Αφρικής, αλλά και στη βάση των όσων προβλέπονται στην κοινή στρατηγική Αφρικής-ΕΕ¹⁸, οι παρακάτω στόχοι θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο της ανανεωμένης εταιρικής σχέσης με τις αφρικανικές χώρες.

α. Ειρήνη και ασφάλεια, σταθερότητα, δημοκρατία, κράτος δικαίου, χρηστή διακυβέρνηση και ανθρώπινα δικαιώματα

Η επένδυση στην αφρικανική ειρήνη, σταθερότητα και ανάπτυξη όχι μόνο ευνοεί τους εταίρους μας, αλλά αποτελεί επένδυση στην ασφάλεια και την ευημερία της ίδιας της ΕΕ. Οι συγκρούσεις και η αστάθεια εξακολουθούν να αποτελούν σοβαρό πρόσκομμα στην αφρικανική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να προσεγγίζουμε και χώρες εκτός ΑΚΕ σε βασικά θέματα όπως η σταθεροποίηση, η ασφάλεια και η αύξηση της προσαρμοστικότητας.

Ειδικοί στόχοι

- Προώθηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την πρόληψη και επίλυση συγκρούσεων, την εδραίωση της ειρήνης και την ανθρώπινη ασφάλεια σε εθνικό, περιφερειακό και ηπειρωτικό επίπεδο, με αυξημένη αφρικανική οικείωση, ευθύνη, αλληλεγγύη και ικανότητες.
- Προώθηση της ασφάλειας, περιλαμβανομένης της θαλάσσιας ασφάλειας, της συνεργασίας και των μεταρρυθμίσεων του τομέα ασφάλειας, μέσω ενισχυμένων εταιρικών σχέσεων ασφάλειας σε επίπεδο χωρών, περιφερειών και ηπείρων και σε στενή συνεργασία με τα

¹⁸ Η στρατηγική εταιρική σχέση Αφρικής-ΕΕ - Μια κοινή στρατηγική Αφρικής-ΕΕ – www.africa-eu-partnership.org/sites/default/files/documents/eas2007_joint_strategy_en.pdf

Ηνωμένα Έθνη. Το επιχειρησιακό στάδιο της αφρικανικής αρχιτεκτονικής ειρήνης και ασφάλειας¹⁹ αποτελεί βασικό στόχο που πρέπει να επιτευχθεί.

- Προώθηση της δημοκρατίας και σεβασμός των δημοκρατικών αρχών, του συντάγματος και των εκλογών και των αποτελεσμάτων τους. Στο πλαίσιο αυτό, θα είναι σημαντικό να υπάρχει συνεχής δέσμευση και υποστήριξη της αρχιτεκτονικής της αφρικανικής διακυβέρνησης²⁰ και της δημοκρατικής θεσμικής ανάπτυξης σε τοπικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ιδίως μέσω της εφαρμογής του Αφρικανικού Χάρτη για τη δημοκρατία, τις εκλογές και τη διακυβέρνηση²¹. Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχει ενισχυμένη έμφαση στη διευκόλυνση, διατήρηση και διεύρυνση του χώρου για συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην υπεράσπιση και τη διαμόρφωση πολιτικής καθώς και στην υποστήριξη ενός εντονότερου διαλόγου με τις τοπικές αρχές.
- Προώθηση του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης, περιλαμβανομένης της αποτελεσματικής και ανεξάρτητης δικαιοσύνης για πολίτες και επιχειρήσεις. Η υγιής διαχείριση των δημόσιων οικονομικών παραμένει βασικό στοιχείο χρηστής διακυβέρνησης και σημαντική βάση μακροοικονομικής σταθερότητας και ισχυρού δημόσιου τομέα.
- Προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων με υποστήριξη του έργου και προώθηση του διαλόγου με τους αρμόδιους φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα και από τις δύο ηπείρους, με αντίστοιχα εθνικά θεσμικά όργανα (π.χ. εθνικά κοινοβούλια), καθώς και την κοινωνία των πολιτών και τοπικές αρχές.
- Προώθηση και προστασία των ανθρωπιστικών αρχών και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.
- Προώθηση της καταπολέμησης του οργανωμένου και του διακρατικού εγκλήματος, της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης, και της παράνομης εμπορίας ανθρώπων, άγριας ζωής, ναρκωτικών και επικίνδυνων υλικών και των αντίστοιχων παράνομων χρηματοπιστωτικών ροών.

β. Αμοιβαίες οικονομικές ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη

Η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης θα επιτρέψει στην Αφρική να αξιοποιήσει τη δημογραφική της εξέλιξη και να τη μετατρέψει σε ευκαιρία με θετικές δευτερογενείς συνέπειες για την ΕΕ.

Ειδικοί στόχοι

- Προώθηση ευκαιριών για αξιοπρεπή απασχόληση, ιδίως για νέους και γυναίκες.

¹⁹ www.peaceau.org/en/page/104-african-peace-and-security-architecture-apsa

²⁰ Aga-platform.org

²¹ Au.int/en/treaties/African-charter-de;ocracy-elections-and-governance

- Διασφάλιση ευνοϊκού περιβάλλοντος για εμπορικές συναλλαγές και υπεύθυνες επενδύσεις, για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, με ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα γεωργικών ειδών διατροφής, από τον οποίο εξαρτάται για τη διαβίωσή της η πλειονότητα των Αφρικανών.
- Προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής των ΣΟΕΣ στην Αφρική, ούτως ώστε οι οικονομικοί παράγοντες να αποκομίσουν τα πλήρη οφέλη που προσφέρουν οι συμφωνίες.
- Πρέπει να σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά: την αφρικανική περιφερειακή ολοκλήρωση, σε ηπειρωτικό και περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με το θεματολόγιο της Αφρικής για το 2063²² και τους στόχους που τέθηκαν από τις διάφορες περιφέρειες, με ιδιαίτερη έμφαση στη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών, τον εκσυγχρονισμό του τελωνειακού τομέα και την εναρμόνιση των προτύπων· τη ρυθμιστική συνοχή· και τις βιώσιμες, αποτελεσματικές υποδομές που διευκολύνουν τη διαλειτουργικότητα, τις εισερχόμενες επενδύσεις και την πρόσβαση σε περιφερειακές και παγκόσμιες αγορές.
- Υποστήριξη νέων επενδυτικών ευκαιριών, περιλαμβανομένων επενδύσεων υψηλής ποιότητας που θα μοχλεύουν πρόσθετους πόρους από τις κεφαλαιουχικές αγορές, και προώθηση εταιρικών σχέσεων μεταξύ ιδιωτικών φορέων και στις δύο ηπείρους και δημιουργία πρωτοβουλιών όπως το φόρουμ ΕΕ-Αφρικής για την επιχειρηματική δραστηριότητα.
- Προώθηση πράσινης και γαλάζιας οικονομίας και μοντέλων φιλικών προς το περιβάλλον για την ενθάρρυνση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και την αποσύνδεσή της από την περιβαλλοντική υποβάθμιση, ιδίως με την προώθηση των αειφόρων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής.
- Με βάση την εφαρμογή της Συμφωνίας των Παρισίων, διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης σε προσιτή, αξιόπιστη και σύγχρονη ενέργεια για την τροφοδότηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

γ. Διαχείριση της μετανάστευσης και της κινητικότητας

Για την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων και τη διαχείριση των προκλήσεων της μετανάστευσης, απαιτείται πιο συστηματική και διαρθρωμένη προσέγγιση που θα ανταποκρίνεται στα συμφέροντα της ΕΕ και της Αφρικής. Η τάξη στις μεταναστευτικές ροές πρέπει να αποκατασταθεί, διευκολύνοντας ταυτόχρονα την κινητικότητα με γνώμονα μια προσέγγιση της μετανάστευσης που θα βασίζεται σε δικαιώματα και θα αποτελεί αντικείμενο ορθής διαχείρισης, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση και το νέο πλαίσιο εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες, τη δήλωση ΕΕ-Αφρικής του 2014 για τη μετανάστευση και την κινητικότητα και τη διακήρυξη και το σχέδιο δράσης της διάσκεψης κορυφής της Βαλέτας.

Ειδικοί στόχοι

²² <http://agenda2063.au.int/>

- Προώθηση του σχεδιασμού και της εφαρμογής αποτελεσματικών μεταναστευτικών πολιτικών, μέσω της προώθησης νόμιμων διαύλων και της αντιμετώπισης των παράτυπων μεταναστευτικών ροών, καθώς και της επιστροφής και της επανεισδοχής.
- Καλύτερη οργάνωση ενδοπεριφερειακής και διαπεριφερειακής κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, με διευκόλυνση του θεσμικού διαλόγου και της συνεργασίας σε όλες τις μεταναστευτικές διαδρομές, καθώς και της «κυκλοφορίας εγκεφάλων», μέσω της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων, του διαλόγου για τις θεωρήσεις και την προώθηση της κινητικότητας φοιτητών, ερευνητών και ακαδημαϊκού προσωπικού. Μείωση του κόστους των εμβασμάτων και βελτίωση του ρόλου και της ενεργού συμμετοχής της διασποράς.
- Αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης με την εφαρμογή επαρκών προληπτικών μέτρων, περιλαμβανομένης της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών μέσω ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων και προώθησης εναλλακτικών λύσεων για την παράτυπη μετανάστευση.
- Πιο αποτελεσματική και αποδοτική αντιμετώπιση των προκλήσεων επιστροφής, επανεισδοχής και επανένταξης. Και οι δύο πλευρές πρέπει να αναλάβουν ισχυρές δεσμεύσεις για επιχειρησιακή συνεργασία. Ιδίως όσον αφορά την επανεισδοχή, οι υφιστάμενες διατάξεις του άρθρου 13 της συμφωνίας του Κοτονού πρέπει να ενισχυθούν και να καταστούν εκτελεστές.
- Αντιμετώπιση της αναγκαστικής εκτόπισης και προώθηση διεθνούς προστασίας με βάση την αρχή του επιμερισμού ευθυνών, με τη στήριξη της διατήρησης και ενίσχυσης του ανθρώπινου κεφαλαίου αυτών που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, συμβολή στη διασφάλιση της προστασίας τους και, εν τέλει, παροχή αναπτυξιακών οφελών για τους εκτοπισμένους και τις χώρες υποδοχής τους. Αυτό ισχύει τόσο για τους πληθυσμούς που εγκαταλείπουν τη χώρα τους όσο και για εκτοπισμένα άτομα στο εσωτερικό μιας χώρας.

δ. Ανθρώπινη ανάπτυξη

Η φτώχεια, η ανεπαρκής ανάπτυξη δεξιοτήτων και η ανισότητα εξακολουθούν να είναι σημαντικές προκλήσεις που παρουσιάζουν πολύ αργή βελτίωση. Σε αυτή την πρόκληση έρχεται να προστεθεί και η μεγάλη αύξηση του πληθυσμού στην Αφρική.

Ειδικοί στόχοι

- Ενδυνάμωση των γυναικών, των νέων και ευάλωτων ομάδων, μέσω της προώθησης της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτική παιδεία και επαγγελματική κατάρτιση, κοινωνική προστασία, υγεία συμπεριλαμβανομένης της αναπαραγωγικής υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και της εκπροσώπησης στη διαδικασία λήψης πολιτικών και οικονομικών αποφάσεων για γυναίκες και κορίτσια και ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τους νέους, προκειμένου να αξιοποιούν τις δυνατότητές τους, να απολαμβάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και να ασκούν δραστηριότητα ως υπεύθυνοι φορείς.

- Αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων με δημοσιονομικές και μισθολογικές πολιτικές και πολιτικές κοινωνικής προστασίας, μεταξύ άλλων με τη διασφάλιση της πρόσβασης σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας για όλους και την προώθηση ελάχιστου εισοδήματος που καθορίζεται σε εθνικό επίπεδο. Επίσης, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην επισιτιστική ασφάλεια με αύξηση των επενδύσεων σε αγροτικές υποδομές, αγροτική έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και κοινωνική καινοτομία.
- Προώθηση της ανάπτυξης των γνώσεων με παροχή ποιοτικής παιδείας, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, και ενεργή προώθηση της ψηφιακής οικονομίας και της κοινωνίας, της επιστήμης και της τεχνολογίας, της έρευνας και της καινοτομίας με στόχο τη σημαντική βελτίωση της διαβίωσης των ατόμων και της απασχολησιμότητας του τοπικού εργατικού δυναμικού κατά βιώσιμο τρόπο τόσο σε αστικά κέντρα όσο και σε αγροτικές περιοχές.
- Αντιμετώπιση της ευπάθειας σε μακροοικονομικούς και άλλους κραδασμούς, όπως απειλές κατά της υγείας και επιδημίες, ενίσχυση των συστημάτων υγείας για την επίτευξη καθολικής υγειονομικής κάλυψης και ποιοτικής περίθαλψης· και πρόληψη και μείωση της επιβάρυνσης που συνεπάγονται οι ασθένειες. η κακή διατροφή, η έλλειψη τροφίμων, οι φυσικές καταστροφές και η κλιματική αλλαγή.
- Αύξηση της πρόσβασης σε πόσιμο νερό και χώρους υγιεινής και προώθηση της διαθεσιμότητας και της αειφόρου διαχείρισης των υδάτινων πόρων και πρόληψη της διάδοσης των μεταδοτικών νόσων. Προώθηση της διατήρησης, αποκατάστασης και αειφόρου χρήσης των οικοσυστημάτων και φυσικών πόρων και της εφαρμογής λύσεων που βασίζονται στη φύση.
- Διαμόρφωση πόλεων και οικισμών ασφαλών, ευπροσάρμοστων, βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς.

3.2.2 Καραϊβική

Η ΕΕ και η Καραϊβική μοιράζονται μια μακρά ιστορία, πολιτιστική παράδοση και ευρεία βάση κοινών αξιών. Με τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες και τις συνδεδεμένες υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ), η ΕΕ επίσης αποτελεί και γεωγραφικά τμήμα της Καραϊβικής. Οι χώρες της Καραϊβικής έχουν μια σειρά από κοινούς πολιτικούς στόχους με την ΕΕ και αντιμετωπίζουν μια σειρά προκλήσεων, η επίλυση των οποίων είναι προς το συμφέρον της ΕΕ (όπως κλιματική αλλαγή, έγκλημα και λοιπές προκλήσεις ασφάλειας, διατήρηση του περιβάλλοντος) και ορισμένες από τις οποίες προσφέρουν ευκαιρίες για πρόσβαση στην αγορά (π.χ. αειφόρος ενέργεια).

Λαμβανομένων υπόψη των προτεραιοτήτων της ΕΕ και του συγκεκριμένου περιβάλλοντος αλλά και στη βάση των όσων προβλέπονται στην κοινή στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-

Καραϊβικής, οι παρακάτω στόχοι θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο της ανανεωμένης εταιρικής σχέσης με τις χώρες της Καραϊβικής.

α. Ειρήνη και ανθρώπινη ασφάλεια, δημοκρατία, κράτος δικαίου, χρηστή διακυβέρνηση και ανθρώπινα δικαιώματα

Η Καραϊβική αποτελεί μια σταθερή περιφέρεια όπου στις περισσότερες χώρες υπάρχουν ευνομούμενες δημοκρατίες, παρόλο που η χρηστή διακυβέρνηση και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παρουσιάζουν ανομοιομορφία. Η προστασία και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών πρακτικών είναι σημαντική για τη σταθερότητα και την ευημερία της περιοχής. Είναι επίσης σημαντική σε σχέση με τον αριθμό των συνδεδεμένων υπερπόντιων χωρών και εδαφών και των εξόχως απόκεντρων περιφερειών της ΕΕ. Επίσης, η Καραϊβική βρίσκεται γεωγραφικά στις οδούς ναρκωτικών προς τη Νότια Αμερική και την Ευρώπη. Η καταπολέμηση του διεθνικού εγκλήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, της φοροαποφυγής και των πρακτικών νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η ανάγκη αύξησης της οικονομικής διαφάνειας αποτελούν σημαντικές προκλήσεις για τις δύο περιφέρειες.

Ειδικόί στόχοι

- Σταθεροποίηση της λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών και ενίσχυση του κράτους δικαίου, της πρόσβασης σε αποτελεσματική και ανεξάρτητη δικαιοσύνη και ανθρώπινη ασφάλεια. Ο στόχος αυτός πρέπει να συμπληρωθεί από μια προληπτική προσέγγιση που επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών που περιλαμβάνουν τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό, τις διακρίσεις και την ατιμωρησία.
- Βελτίωση της προστασίας και της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην προώθηση της ισότητας των φύλων και των δικαιωμάτων των γηγενών, στην καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, της κακοποίησης ανηλίκων και της σωματικής τιμωρίας, της εμπορίας ανθρώπων και των διακρίσεων έναντι μειονοτήτων, στη βελτίωση των συνθηκών κράτησης στις φυλακές και της συμπεριφοράς μελών της αστυνομίας, καθώς και στην εξέταση του θέματος της θανατικής ποινής.
- Προώθηση της χρηστής οικονομικής διακυβέρνησης περιλαμβανομένης της υγιούς διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Ο στόχος αυτός περιλαμβάνει την ενίσχυση της καταπολέμησης της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών και φορολογικών παραδείσεων.

β. Περιφερειακή ολοκλήρωση, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, εμπορικές συναλλαγές και δημιουργία θέσεων εργασίας

Όλες οι χώρες, με εξαίρεση την Αϊτή, ανήκουν πλέον στην κατηγορία των χωρών μεσαίου ή υψηλού εισοδήματος. Εντούτοις, οι οικονομίες γενικά χαρακτηρίζονται από περιορισμένες εγχώριες αγορές, υψηλά επίπεδα χρέους και μη διαφοροποιημένη παραγωγική βάση, που περιορίζουν την ανθεκτικότητά τους σε εξωτερικές κρίσεις.

Ειδικοί στόχοι

- Περαιτέρω πρόοδος στην περιφερειακή ολοκλήρωση και τις πρωτοβουλίες και πολιτικές συνεργασίας, περιλαμβανομένης της ανάπτυξης δικτύων υποδομών και διασυνδεσιμότητας για τη διευκόλυνση των ενδοπεριφερειακών και διεθνών εμπορικών συναλλαγών και της κινητικότητας.
- Προτεραιότητα στη δημιουργία θέσεων εργασίας και την αξιοποίηση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα με τη δημιουργία ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την ενίσχυση της περιφερειακής ολοκλήρωσης και της διεθνούς ανταγωνιστικότητας, την προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και των βέλτιστων επιχειρηματικών πρακτικών, περιλαμβανομένης της ψηφιοποίησης, και την υποστήριξη της ανάπτυξης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), μεταξύ άλλων στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία.
- Προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης CARIFORUM-ΕΕ, ώστε οι οικονομικοί φορείς να αξιοποιήσουν τα πλήρη οφέλη της συμφωνίας.
- Ενίσχυση των ευρύτερων περιφερειακών πρωτοβουλιών και πρωτοβουλιών μεταξύ χωρών του Νότου με τη Λατινική Αμερική και με τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της ΕΕ και τις συνδεδεμένες ΥΧΕ προκειμένου να διευκολυνθεί η στενότερη συνεργασία και το εμπόριο στο ημισφαίριο.

γ. Ανθρώπινη ανάπτυξη

Οι δείκτες ανθρώπινης ανάπτυξης έχουν βελτιωθεί στις περισσότερες χώρες της Καραϊβικής τις τελευταίες δεκαετίες. Παρά τις εν λόγω θετικές εξελίξεις, εξακολουθεί να υπάρχει φτώχεια και συνθήκες εξαιρετικής ένδειας σε χώρες της Καραϊβικής, ιδίως στην Αϊτή. Αυτά τα φαινόμενα συνδέονται με τις ακραίες κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.

Ειδικοί στόχοι

- Υποστήριξη των προσπαθειών σε όλα τα επίπεδα με στόχο την εξάλειψη της φτώχειας, την αντιμετώπιση των ανισοτήτων και την προώθηση αξιοπρεπούς εργασίας για όλους.
- Προώθηση της πρόσβασης για όλους σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, περιλαμβανομένης της καθολικής υγειονομικής κάλυψης, αύξηση της συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης, της δια βίου μάθησης του εργατικού δυναμικού και της κατάρτισης με στόχο την ανάπτυξη των κατάλληλων δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας και την πρόληψη της διαρροής επιστημόνων.
- Βελτίωση της επισιτιστικής ασφάλειας και της διατροφής και προώθηση της αειφόρου γεωργίας και του τομέα γεωργικών προϊόντων διατροφής με προστιθέμενη αξία, με έμφαση σε μικρές αγροτικές εκμεταλλεύσεις, ως τρόπου για τη διαφοροποίηση των οικονομιών της Καραϊβικής και την αποφυγή της απώλειας των μέσων διαβίωσης των μικρών παραγωγών.

δ. Κλιματική αλλαγή και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων

Οι χώρες της Καραϊβικής είναι στο σύνολό τους ΑΜΝΚ που χαρακτηρίζονται από πεδινές παράκτιες περιφέρειες οι οποίες είναι πλήρως εκτεθειμένες σε φυσικές καταστροφές όπως σεισμούς, τυφώνες και στον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της στάθμης της θάλασσας που προκαλείται από την κλιματική αλλαγή. Δεδομένου ότι είναι εξαιρετικά ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και ταυτόχρονα έχουν περιορισμένη οικονομική βάση, δεν διαθέτουν την ικανότητα αντιμετώπισης των αυξανόμενων επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών, της υποβάθμισης της βιοποικιλότητας ή της λειψυδρίας. Τα νησιά της Καραϊβικής εξαρτώνται επίσης σε μεγάλο βαθμό από τα εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα, ενώ διαθέτουν άφθονους φυσικούς πόρους και ευκαιρίες ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ειδικοί στόχοι

- Διευκόλυνση του διαλόγου και των κοινών προσεγγίσεων με στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ικανότητας της περιοχής της Καραϊβικής να μετριάσει τις συνέπειες και να προσαρμοστεί σε αυτές και την απειλή που συνιστά η κλιματική αλλαγή και οι καταστροφές, μεταξύ άλλων στον τομέα μείωσης του κινδύνου καταστροφών.
- Στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συμφωνίας των Παρισίων, ενίσχυση της ανάπτυξης της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και λήψη μέτρων ενεργειακής απόδοσης με μεταφορά βέλτιστων πρακτικών και προώθηση των επενδυτικών ευκαιριών σε υποδομές και τεχνολογίες καθαρής ενέργειας.
- Υποστήριξη της εφαρμογής πολιτικών που συμβάλλουν στη δημιουργία πράσινης και γαλάζιας οικονομίας και ενθάρρυνση βιώσιμων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης.
- Προστασία και αποκατάσταση της χερσαίας και θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των παράκτιων οικοσυστημάτων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας καθώς και αειφόρος χρήση των φυσικών πόρων, μεταξύ άλλων μέσω λύσεων και υπηρεσιών οικοσυστημάτων που βασίζονται στη φύση.
- Ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της διαχείρισης υδάτινων πόρων, μεταξύ άλλων παρέχοντας πρόσβαση σε ασφαλή ύδατα, χώρους υγιεινής και αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του ύδατος· βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων, ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης.

3.2.3 Ειρηνικός

Η ΕΕ και ο Ειρηνικός μοιράζονται μια μακρά ιστορία, ισχυρούς δεσμούς και ευρεία βάση κοινών αξιών. Πέρα από αυτούς τους διμερείς δεσμούς, ο μεγάλος αριθμός των νησιωτικών εθνών και τα τεράστια θαλάσσια εδάφη τους καθιστούν τον Ειρηνικό σημαντικό παράγοντα για την ΕΕ όσον αφορά την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων. Οι χώρες του Ειρηνικού και τα εδάφη τους αντιμετωπίζουν ορισμένες μείζονες προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά την ευαισθησία τους σε φυσικές καταστροφές και την κλιματική αλλαγή, καθώς και ορισμένους

γενικούς αναπτυξιακούς στόχους που συνδέονται με το μικρό μέγεθος και τη γεωγραφική απομόνωσή τους.

Στον Ειρηνικό διαμένουν περίπου 500 000 πολίτες της ΕΕ (σχεδόν το 5% του συνολικού πληθυσμού του Ειρηνικού). Εκτός από την υποστήριξη των ΥΧΕ παγκοσμίως, η ΕΕ υποστηρίζει την ενσωμάτωση των ΥΧΕ εντός της περιφέρειας του Ειρηνικού, με στόχο τη μεγιστοποίηση της πιθανής συνεισφοράς τους στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιφέρειάς τους και την αποκόμιση οφελών από την περιφερειακή ολοκλήρωση. Η Νέα Καληδονία και η Γαλλική Πολυνησία προσχώρησαν τον Σεπτέμβριο του 2016 ως μέλη στο Φόρουμ των Νήσων του Ειρηνικού, το βασικό περιφερειακό πολιτικό όργανο του Ειρηνικού.

Λαμβανομένων υπόψη των προτεραιοτήτων της ΕΕ και του συγκεκριμένου περιβάλλοντος, αλλά και στη βάση των όσων προβλέπονται στη στρατηγική της ΕΕ για μια ενισχυμένη εταιρική σχέση με τον Ειρηνικό, οι παρακάτω στόχοι θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο μιας ανανεωμένης εταιρικής σχέσης με τις χώρες του Ειρηνικού. Εκτός από τους εν λόγω ειδικούς στόχους, η ανανεωμένη εταιρική σχέση ΕΕ-Ειρηνικού θα πρέπει να αναγνωρίζει και να υποστηρίζει τις προσπάθειες των χωρών του Ειρηνικού όσον αφορά την περιφερειακή ολοκλήρωση, όχι μόνο στο πλαίσιο της ίδιας της περιφέρειας του Ειρηνικού αλλά επίσης – όπου επιδιώκεται από τις επιμέρους χώρες– στην περιφέρεια Ασίας-Ειρηνικού, ιδίως με τον Σύνδεσμο κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) και βοηθώντας τις χώρες του Ειρηνικού να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις ασφάλειας που μπορεί να προκύψουν τις επόμενες δεκαετίες.

α. Χρηστή διακυβέρνηση, ανθρώπινα δικαιώματα και θέματα φύλου

Παρά την ουσιαστική πρόοδο που σημειώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες, οι παραμένουσες αδυναμίες όσον αφορά τη χρηστή διακυβέρνηση σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και η ανάγκη για περαιτέρω πρόοδο στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ισότητα των φύλων δυσχεραίνει την ανάπτυξη των περιφερειών.

Ειδικοί στόχοι

- Διασφάλιση της κύρωσης και εφαρμογής των συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, λαμβανομένου υπόψη ότι η περιορισμένη εφαρμογή συναφών συμβάσεων οφείλεται συχνά στην έλλειψη επαρκών διοικητικών δομών παρά στην έλλειψη πολιτικής βούλησης.
- Προώθηση της αποτελεσματικής προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με έμφαση στην καταπολέμηση της βίας που βασίζεται στο φύλο και την προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών, μέσω παρεμβάσεων για την υπεράσπιση και την παιδεία.
- Προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης περιλαμβανομένης της υγιούς διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, της διαφάνειας και της λογοδοσίας, με αντιμετώπιση επίσης των αναδυόμενων προκλήσεων όπως οι φορολογικοί παράδεισοι και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Συμβολή στην περαιτέρω σταθεροποίηση του κράτους δικαίου και πρόσβαση σε αποτελεσματική και ανεξάρτητη δικαιοσύνη.

- Ενίσχυση του ρόλου των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ιδίως όσον αφορά την προώθηση θεμελιωδών αξιών και τη βελτίωση της ισότητας των φύλων.
- Ενίσχυση της εφαρμογής της πολιτικής και του πολιτικού διαλόγου με αποτελέσματα σε τοπικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

β. Βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη

Η περιφέρεια του Ειρηνικού αποτελείται από μεγάλες αποκλειστικές οικονομικές ζώνες με τεράστιους θαλάσσιους πόρους. Περίπου το ένα τρίτο του τόνου παγκοσμίως αλιεύεται στον Ειρηνικό. Παρόλο που είναι περιορισμένος παράγοντας στην αλιεία τόνου του Ειρηνικού, η ΕΕ παραμένει ο μεγαλύτερος καταναλωτής αλιευτικών προϊόντων παγκοσμίως. Η ΕΕ αποτελεί πολύ σημαντική εξαγωγική αγορά, ιδίως για τα αλιευτικά προϊόντα του Ειρηνικού. Για τους λόγους αυτούς, η ΕΕ έχει συμφέρον να προτάξει τη διεθνή καταπολέμηση της παράνομης, αδήλωτης και ανεξέλεγκτης αλιείας στην περιοχή, για τη διατήρηση υγιών ιχθυοποθεμάτων για τις επόμενες γενιές.

Ωστόσο, οι ωκεάνιοι πόροι δεν περιορίζονται στα αλιεύματα. Υπάρχουν μεγάλες ευκαιρίες στον τομέα ανάπτυξης της βιώσιμης γαλάζιας και πράσινης οικονομίας. Η ΕΕ έχει συμφέρον να προωθήσει τη βελτίωση της διακυβέρνησης των ωκεανών ώστε να διασφαλιστεί η βιώσιμη χρήση των ωκεάνιων πόρων²³.

Επιπλέον, άλλα μέρη του ιδιωτικού τομέα, όπως ο τουρισμός, θα πρέπει να αναπτυχθούν ώστε να παρέχουν βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και ευκαιρίες απασχόλησης.

Ειδικοί στόχοι

- Διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης στις χώρες των περιφερειών όπου ισχύουν.
- Βελτίωση της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα, ιδίως των ΜΜΕ και βελτίωση των συνθηκών για επενδύσεις.
- Ενίσχυση περιφερειακών, εθνικών και τοπικών πρωτοβουλιών που προωθούν τη βιώσιμη αλιεία και της εφαρμογής και τήρησης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας²⁴, καθώς και των εκτελεστικών συμφωνιών της, και των λοιπών συναφών διεθνών συμβάσεων. Ανάπτυξη και προώθηση της ωκεάνιας διακυβέρνησης και προώθηση πρωτοβουλιών γαλάζιας και πράσινης οικονομίας όσον αφορά την ασφαλή αξιοποίηση της εξόρυξης ανοικτής θάλασσας με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών.
- Προώθηση ευκαιριών για αξιοπρεπή απασχόληση, ιδίως για νέους και γυναίκες.

²³ Κοινή ανακοίνωση σχετικά με τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών: ένα θεματολόγιο για το μέλλον των ωκεανών <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016JC0049&qid=1481799506068&from=EN>

²⁴ Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, 10 Δεκεμβρίου 1982, διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/convention_overview_convention.htm

γ. Κλιματική αλλαγή και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων

Η κλιματική αλλαγή είναι κεντρικό θέμα τόσο για την ΕΕ όσο και για τις χώρες εταίρους και τα εδάφη του Ειρηνικού.

Ειδικοί στόχοι

- Βελτίωση της προετοιμασίας και ανάκαμψη από φυσικές καταστροφές, όπως τροπικούς κυκλώνες, για την αύξηση της ανθεκτικότητας έναντι των φαινομένων αυτών.
- Με βάση την εφαρμογή της Συμφωνίας των Παρισίων, ενίσχυση της ανάπτυξης της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και λήψη μέτρων ενεργειακής απόδοσης με μεταφορά βέλτιστων πρακτικών, μεταξύ άλλων στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών, και προώθηση των επενδυτικών ευκαιριών σε υποδομές και τεχνολογίες καθαρής ενέργειας.
- Υποστήριξη της υλοποίησης πολιτικών που συμβάλλουν στη δημιουργία πράσινης οικονομίας (π.χ. μέσω αειφόρου αγροτικής ανάπτυξης και γεωργίας και δασοκομίας που είναι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή) και ενθάρρυνση βιώσιμων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης.
- Ενίσχυση της περιβαλλοντικής προστασίας και της αειφόρου χρήσης φυσικών πόρων, μεταξύ άλλων στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων και στον τομέα των υδάτων, της υγιεινής και της υγείας.
- Προστασία και αποκατάσταση της χερσαίας και θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των παράκτιων οικοσυστημάτων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς και αειφόρος χρήση των φυσικών πόρων και των υπηρεσιών οικοσυστημάτων.

4. Μια πιο στοχευμένη και ευέλικτη εταιρική σχέση

Για την προάσπιση των στρατηγικών της συμφερόντων, η ΕΕ θα πρέπει να ορίσει τον τρόπο περαιτέρω βελτίωσης της οργάνωσης και του ελέγχου των σχέσεων με τους εταίρους στην Αφρική, την Καραϊβική και τον Ειρηνικό. Το εν λόγω δομικό στοιχείο της πολιτικής εταιρικής σχέσης άπτεται πολλών πτυχών που προϋποθέτουν εκτεταμένες διαβουλεύσεις και με χώρες εταίρους. Αφορά τη μορφή των σχέσεων, τους φορείς που θα συμμετέχουν και τις αρχές στις οποίες θα βασίζεται η συνεργασία, τους μηχανισμούς που απαιτούνται για την καλύτερη επίτευξη των στόχων και την κατάλληλη θεσμική δομή και το κατάλληλο νομικό καθεστώς για την υποστήριξη της υλοποίησης της εταιρικής σχέσης. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν αντληθεί σημαντικά διδάγματα από τη συμφωνία εταιρικής σχέσης του Κοτονού τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη.

4.1 Διδάγματα που αντλήθηκαν

Η αξιολόγηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού²⁵ υπογραμμίζει μια σειρά πλεονεκτημάτων και αδυναμιών. Η αξιολόγηση επισημαίνει την πρόοδο για την εξάλειψη της φτώχειας και την ανθρώπινη ανάπτυξη σε χώρες ΑΚΕ, τις αυξημένες ροές εμπορικών συναλλαγών, την ενίσχυση της ειρήνης και της ασφάλειας και την ενίσχυση της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ωστόσο, απαιτούνται ακόμα σημαντικές προσπάθειες, τουλάχιστον επειδή ορισμένα από τα εν λόγω επιτεύγματα κινδυνεύουν από την εμφάνιση νέων πηγών αστάθειας (π.χ. δημογραφική αύξηση, απολυταρχικές κυβερνήσεις και τρομοκρατία, και κλιματική αλλαγή).

Ο πολιτικός διάλογος (άρθρο 8 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού) και οι διαβουλεύσεις / κατάλληλα μέτρα (άρθρο 96 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού) έχουν αποδειχτεί χρήσιμα εργαλεία, αν και οι πλήρεις δυνατότητες παραμένουν εν μέρει ανεκμετάλλευτες. Μεικτά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί σε διάφορους τομείς, όπως μεταξύ άλλων: δικαιώματα του ανθρώπου, δημοκρατία, χρηστή διακυβέρνηση και κράτος δικαίου (άρθρο 9), μετανάστευση (άρθρο 13) και συμμετοχή κρατικών και μη κρατικών φορέων (άρθρο 6).

Επιπλέον, η αξιολόγηση επισημαίνει το γεγονός ότι η συμφωνία εταιρικής σχέσης του Κοτονού δεν κατάφερε να λάβει επαρκώς υπόψη την εντατικοποίηση της περιφερειακής δυναμικής και την αυξανόμενη ετερογένεια των χωρών εταίρων όπως π.χ. μεταξύ αυτών που χρειάζονται βοήθεια (ΛΑΧ, ασταθείς χώρες) και εκείνων από πιο προηγμένες χώρες (χώρες μέσου εισοδήματος κ.λπ.). Οι περιφερειακές και ηπειρωτικές οργανώσεις που δημιουργήθηκαν από χώρες εταίρους σταδιακά εξελίσσονται σε περιφερειακούς παράγοντες που δραστηριοποιούνται σε θέματα πολιτικής και ασφάλειας καθώς και εμπορικών συναλλαγών και ανάπτυξης.

Η αξιολόγηση αναδεικνύει επίσης το γεγονός ότι η ισχύουσα θεσμική δομή και η λειτουργία της, καθώς και ορισμένες επιχειρησιακές διαδικασίες, παρουσιάζουν σημαντικές ανεπάρκειες.

Τέλος, η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της έχει αξιοποιηθεί ελάχιστα σε πολυμερή φόρα. Μετά τη θεσμοθέτησή της μόλις το 2010 στο πλαίσιο της αναθεώρησης της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού, απέφερε θετικά αποτελέσματα, ιδίως στη συμφωνία των Παρισίων για τις διαπραγματεύσεις για την κλιματική αλλαγή, αλλά τις περισσότερες φορές η εταιρική σχέση δεν κατάφερε να χρησιμοποιήσει τη συνολική βαρύτητά της για να επηρεάσει το αποτέλεσμα. Για την επίτευξη προόδου σε αυτό τον τομέα θα χρειαστεί οι χώρες εταίροι θα επιδείξουν την προσήλωσή τους στους στόχους που έχουν θέσει οι ίδιες στη σύνοδο κορυφής ΑΚΕ του Πορτ Μόρεσμπι²⁶. Επίσης, απαιτείται από την

²⁵ Κοινό υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας: Αξιολόγηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού (SWD(2016) 250 final)

²⁶ <http://www.acp.int/content/declaration-8th-summit-acp-heads-state-and-government-acp-group-states>

ΕΕ να αναζητήσει τρόπους δημιουργίας ευελιξίας για την οικοδόμηση συμμαχιών που περιλαμβάνουν χώρες ΑΚΕ και εκτός ΑΚΕ, όπως όλες τις ΛΑΧ ή τα ΑΜΝΚ.

4.2 Μια ευέλικτη εταιρική σχέση που βασίζεται σε μια ισχυρή περιφερειακή προσέγγιση

Για τη δημιουργία μιας σχέσης που στηρίζεται σε κοινές προτεραιότητες οι οποίες λαμβάνουν υπόψη το εξελισσόμενο πλαίσιο και τα διδάγματα που αντλήθηκαν, στο πλαίσιο εκτίμησης επιπτώσεων αναλύθηκαν και αξιολογήθηκαν διάφορες επιλογές για τη μελλοντική μορφή της²⁷ (βλ. παράρτημα Ι).

4.2.1 Οι επιλογές

Οι επιλογές κυμαίνονται από τη λήξη της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού χωρίς την αντικατάστασή της, έως την αντικατάσταση της τρέχουσας συμφωνίας από νέα συμφωνία, αλλά με περιορισμένες αλλαγές. Η τελευταία επιλογή προφανώς δεν θα κατάφερνε να αποκαταστήσει τις σοβαρές αδυναμίες της ισχύουσας συμφωνίας. Η πρώτη επιλογή μπορεί να ενέχει περισσότερο κόστος παρά πλεονεκτήματα, καθώς θα απεμπολούσε το θετικό κεκτημένο μιας 40ετούς εταιρικής σχέσης και θα αποδυνάμωνε τον ρόλο της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ίδια η εταιρική σχέση με χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού δεν αμφισβητείται. Ωστόσο, ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη ασκούν κριτική στην τρέχουσα προσέγγιση, το περιεχόμενο και τη μορφή της.

Πιο αναλυτικά αξιολογήθηκαν τρεις ακόμα επιλογές:

1) Μια επί της ουσίας αναθεωρημένη εταιρική σχέση με τις χώρες εταίρους. Η εν λόγω επιλογή θα αντανakλά τις εξελίξεις από τη δεύτερη αναθεώρηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού το 2010, αλλά δεν θα παρέχει την απαιτούμενη συνοχή πολιτικής με τις πιο πρόσφατες περιφερειακές στρατηγικές και δεν θα αντανakλά επαρκώς την αυξανόμενη σημασία σε ηπειρωτικό (Αφρικανική Ένωση), περιφερειακό και υποπεριφερειακό επίπεδο·

2) Μια πλήρης περιφερειοποίηση των σχέσεων με χώρες εταίρους, μέσω τριών ξεχωριστών περιφερειακών εταιρικών σχέσεων (με την Αφρική, την Καραϊβική και τον Ειρηνικό). Η εν λόγω επιλογή θα αντανakλά πλήρως την ηπειρωτική και περιφερειακή διάσταση αλλά δεν θα καταφέρει να ανταποκριθεί στην προθυμία των χωρών εταίρων να ανανεώσουν την εταιρική σχέση με την ΕΕ και θα την καταστήσουν λιγότερο εμφανή για τη διαμόρφωση συμμαχιών σε παγκόσμια φάρα (όπως τη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή ή τον ΠΟΕ)·

3) Μια τρίτη εναλλακτική λύση παίρνει τη μορφή συμφωνίας με τις χώρες εταίρους, αποτελούμενη από τρεις διαφορετικές περιφερειακές εταιρικές σχέσεις με την Αφρική, την Καραϊβική και τον Ειρηνικό, με δυνατότητα στενότερης συμμετοχής άλλων χωρών σε ένα κοινό πλαίσιο. Το πλαίσιο θα ορίζει τις κοινές αξίες, αρχές, βασικά στοιχεία και συμφέροντα

²⁷ Κοινό υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας: Impact Assessment on future relations with ACP countries after 2020 (Εκτίμηση των επιπτώσεων σχετικά με τις μελλοντικές σχέσεις με χώρες ΑΚΕ μετά το 2020) (SWD(2016) xxx).

που υποστηρίζουν τη συνεργασία μεταξύ των μερών, με βάση το σημαντικό κεκτημένο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού. Επίσης, θα περιλαμβάνει ειδικούς μηχανισμούς για τη συνεργασία στην παγκόσμια ατζέντα. Οι τρεις περιφερειακές εταιρικές σχέσεις θα στηρίζονται και θα ενσωματώνουν τις υπάρχουσες σχέσεις (π.χ. κοινή στρατηγική Αφρικής-ΕΕ) και θα θέτουν τις προτεραιότητες και τις δράσεις που επικεντρώνονται στις ιδιαιτερότητες του προγράμματος δράσης της εταιρικής σχέσης με κάθε μία από τις τρεις περιφέρειες. Αυτό θα επιτρέπει στην ΕΕ και τις χώρες εταίρους να θέτουν προτεραιότητες στο καταλληλότερο επίπεδο.

4.2.2 Η προτεινόμενη επιλογή

Η τρίτη επιλογή θα επιτρέπει την καλύτερη αντιμετώπιση των θεμάτων στο σωστό επίπεδο και στο σωστό πλαίσιο, με βάση τις αρχές της επικουρικότητας και της συμπληρωματικότητας, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα ότι πολλές από τις σημερινές προκλήσεις βιωσιμότητας παγκοσμίως απαιτούν δράση που γεφυρώνει τις επιμέρους περιφέρειες. Αυτό εναρμονίζεται με το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος της δέσμευσης της ΕΕ επικεντρώνεται ήδη πλέον στο εθνικό επίπεδο, και στη συνέχεια στο περιφερειακό επίπεδο και μετά μόνο στο επίπεδο ΑΚΕ. Ενώ τα συμφέροντα προς την Αφρική, την Καραϊβική και τον Ειρηνικό καλύπτουν μια σειρά θεμάτων που θα επωφεληθούν από την κοινή δέσμευση, επίσης υπάρχουν ειδικά συμφέροντα που πρέπει να αναπτυχθούν σε διαφοροποιημένη βάση. Η Αφρικανική Ένωση, αλλά και περιφερειακές οργανώσεις όπως η Οικονομική Κοινότητα των Δυτικοαφρικανικών Χωρών, η Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής ή η Κοινότητα Ανατολικής Αφρικής είναι σημαντικοί παράγοντες, καθώς επίσης κι άλλες περιφερειακές οργανώσεις όπως είναι η CARICOM/CARIFORUM στην Καραϊβική.

Ταυτόχρονα, με το πλαίσιο εταιρικής σχέσης θα μπορούσε να αποφευχθεί το κόστος που θα συνεπαγόταν η άρνηση εταιρικής σχέσης με τις χώρες εταίρους ως ομάδα και να διατηρηθεί το κεκτημένο του Κοτονού, ιδίως όσον αφορά σημαντικά στοιχεία και τη σύνδεση με συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης. Τα στοιχεία αυτά είναι πανομοιότυπα για τις τρεις περιφέρειες και, ως εκ τούτου, παρέχουν σημαντικές οικονομίες κλίμακας για την από κοινού διαπραγμάτευση και διαχείριση των εν λόγω πτυχών, παρά ξεχωριστά με διαφορετικές ενώσεις ή χώρες. Επίσης, επιτρέπει την ανάπτυξη συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση σημαντικών κοινών παγκόσμιων προκλήσεων. Η βαρύτητα της συμμαχίας μπορεί να είναι ουσιαστική, όπως αντανακλάται από τον ρόλο που διαδραμάτισε στη σύναψη της συμφωνίας των Παρισίων.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω στοιχεία, η προτεινόμενη νέα μορφή επιτρέπει τη διατήρηση όλων των πολύτιμων στοιχείων της τρέχουσας συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού, αλλά το σημαντικότερο είναι ότι θέτει το κατάλληλο πλαίσιο ώστε η ΕΕ να ανταποκριθεί στους νέους στόχους της.

4.2.3 Συμμετοχή χωρών εκτός ΑΚΕ

Η επιλογή της κεντρικής εταιρικής σχέσης επιτρέπει επίσης τη βέλτιστη συμμετοχή ενδιαφερόμενων χωρών εκτός ΑΚΕ προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεκτικότητα ιδίως σε

σχέση με την παναφρικανική διάσταση (π.χ. μεταξύ της εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ και της κοινής στρατηγικής Αφρικής-ΕΕ). Το στοιχείο αυτό είναι σημαντικό, καθώς θα δώσει στην ΕΕ τη δυνατότητα να εναρμονίσει, όπου απαιτείται, το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της δέσμευσης με ειδικούς στόχους για μια συγκεκριμένη ομάδα χωρών και θα προσθέσει διπλωματικό κεφάλαιο στην ΕΕ για πιο στρατηγική επιδίωξη των συμφερόντων της. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντική η συμμετοχή χωρών εκτός ΑΚΕ στη Βόρεια Αφρική, των λιγοστών μελών της ομάδας των ΛΑΧ εκτός ΑΚΕ και της ομάδας ΑΜΝΚ. Οι σημαντικές χώρες εκτός ΑΚΕ θα πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη συνοχή με υπάρχοντα πλαίσια πολιτικής (π.χ. ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας) και ήδη υπάρχουσες συμφωνίες σύνδεσης.

4.3 Μια πολυεπίπεδη εταιρική σχέση πολλών ενδιαφερόμενων μερών με βασικές αρχές συνεργασίας

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να βασίζεται σε μια σειρά από αρχές. Θα πρέπει να εφαρμόζεται μέσω ενός πολυεπίπεδου συστήματος διακυβέρνησης που επιτρέπει τη λήψη μέτρων στο καταλληλότερο επίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της συμπληρωματικότητας καθώς και της διαφοροποίησης και περιφερειοποίησης. Η εταιρική σχέση θα πρέπει να στηρίζεται σε μια προσέγγιση πολλών ενδιαφερόμενων μερών που θα υπερβαίνει το επίπεδο των κυβερνήσεων, οι οποίες δεν μπορούν μόνες τους να διαχειριστούν τις προκλήσεις.

4.3.1 Θεμελιώδεις αρχές συνεργασίας

Η νέα εταιρική σχέση θα πρέπει να στηρίζεται στις παρακάτω θεμελιώδεις αρχές:

- διάλογο·
- αμοιβαία λογοδοσία·
- ευρεία συμμετοχή κρατικών και μη κρατικών φορέων·
- οικείωση.

4.3.2 Αρχές επικουρικότητας και συμπληρωματικότητας

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να αντανακλά και να ενσωματώνει την περιφερειακή δυναμική στην Αφρική, την Καραϊβική και τον Ειρηνικό. Θα πρέπει να το πράττει διασφαλίζοντας ότι η πολιτική δέσμευση και η λήψη αποφάσεων πραγματοποιούνται στο πλέον κατάλληλο επίπεδο ευθύνης, είτε αυτό είναι το εθνικό, το περιφερειακό, το ηπειρωτικό ή το επίπεδο ΑΚΕ.

4.3.3 Φορείς

Όπως επισημαίνεται στη δημόσια διαβούλευση και την αξιολόγηση, η συμμετοχή πολλών ενδιαφερόμενων μερών στην εταιρική σχέση αναγνωρίζεται αλλά χρήζει ενίσχυσης. Θα πρέπει να επεκταθεί σε ένα φάσμα φορέων, κρατικών και μη κρατικών. Μια νέα εταιρική

σχέση θα πρέπει να ενισχύει τους αντίστοιχους ρόλους τους. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι εξής:

- κρατικοί φορείς: εθνικές κυβερνήσεις, κοινοβούλια και περιφερειακές και τοπικές αρχές·
- περιφερειακές οργανώσεις (περιλαμβανομένης της Αφρικανικής Ένωσης)·
- χώρες εκτός ΑΚΕ· και
- μη κρατικοί φορείς, περιλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και του ιδιωτικού τομέα.

4.4 Μια εταιρική σχέση με καλύτερα αποτελέσματα

Η εταιρική σχέση πρέπει να ορίζει κατάλληλα μέσα και εργαλεία που επιτρέπουν πιο αποτελεσματική εφαρμογή των προτεραιοτήτων που καθορίζονται. Οι προτεραιότητες πρέπει να εναρμονίζονται πλήρως με το θεματολόγιο δράσης της Αντίς Αμπέμπα, το οποίο αποτελεί μέρος του θεματολογίου για το 2030, με τη διαμόρφωση νέας ευρωπαϊκής συναίνεσης για την ανάπτυξη, με τη Συμφωνία των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή και με τις συστάσεις που προκύπτουν από την αξιολόγηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού.

4.4.1 Διαφοροποιημένη εταιρική σχέση

Η εταιρική σχέση θα πρέπει να εφαρμόζει διαφοροποιημένες μεθόδους υλοποίησης σύμφωνα με το θεματολόγιο για το 2030, το θεματολόγιο δράσης της Αντίς Αμπέμπα, τη συνολική στρατηγική της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Συναίνεση για την Ανάπτυξη²⁸.

4.4.2 Μέσα υλοποίησης

Το θεματολόγιο δράσης της Αντίς Αμπέμπα θέτει ένα νέο πρότυπο και προβλέπει ένα πλαίσιο υλοποίησης του θεματολογίου για το 2030 με χρηματοδοτικά και μη χρηματοδοτικά μέσα. Θα πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της εταιρικής σχέσης. Περιλαμβάνει εθνική δράση, επιτρέποντας τη θέσπιση πλαισίων πολιτικής και την ενεργή συμμετοχή ενός δραστήριου ιδιωτικού τομέα σε ένα υποστηρικτικό διεθνές περιβάλλον.

Οι χώρες εταίροι θα πρέπει να επικεντρώνονται σε προσπάθειες που αντιμετωπίζουν τα υπάρχοντα κενά στα εθνικά δημόσια οικονομικά, όπως, μεταξύ άλλων, η βελτίωση της κινητοποίησης εγχώριων πόρων· η αύξηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δημόσιων δαπανών· και η διαχείριση του χρέους. Θα πρέπει να προωθούνται δίκαια, διαφανή και αποτελεσματικά φορολογικά συστήματα και πλαίσια δημόσιων δαπανών. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δίνεται στην αντιμετώπιση της φοροαποφυγής, της φοροδιαφυγής και των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών.

Η ΕΕ θα πρέπει να επιδιώκει συνδυαστικές ρυθμίσεις και εργαλεία που παρουσιάζουν υψηλές επιδόσεις, διατηρώντας ταυτόχρονα ένα υψηλό επίπεδο ευελιξίας ώστε να μπορούν να

²⁸ Θέση προς συμπλήρωση με την ανακοίνωση σχετικά με την πολιτική συναίνεσης xxxx

προσαρμόζονται σε περαιτέρω βελτιώσεις. Θα πρέπει να συμφωνούν με τις αρχές για την αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης (συμπεριλαμβανομένης της οικειώσης, της διαφάνειας, της αμοιβαίας λογοδοσίας και της εστίασης στα αποτελέσματα) και θα πρέπει να υποστηρίζονται επιπλέον από τη συνοχή της αναπτυξιακής πολιτικής.

4.5 Μια εταιρική σχέση που υποστηρίζεται από τη σωστή θεσμική δομή

Η θεσμική δομή θα πρέπει να εκφράζει τον πολιτικό χαρακτήρα της εταιρικής σχέσης, τις προτεραιότητες που τέθηκαν, τη μορφή που επιλέχτηκε, τους τρόπους συνεργασίας και τους διαφορετικούς εμπλεκόμενους φορείς. Θα πρέπει να δίνει τη δυνατότητα ταχείας και αποτελεσματικής λήψης αποφάσεων και ανάληψης δράσης. Το παρόν σύστημα που βασίζεται σε κοινούς θεσμούς έχει αποδειχτεί χρήσιμο για την ανταλλαγή εμπειριών, αλλά πλέον είναι παρωχημένο, καθώς είναι πολύ βαρύ και περίπλοκο. Είναι πολύ νωρίς για να οριστεί η θεσμική δομή σε αυτό το στάδιο, αλλά μπορούν να προταθούν μια σειρά από αρχές που θα διέπουν τον σχεδιασμό της.

Ως πολιτική εταιρική σχέση που βασίζεται σε αμοιβαίες αρμοδιότητες και υποστηρίζεται από κανόνες, θα πρέπει να υλοποιείται από μια πολυεπίπεδη και ευέλικτη θεσμική δομή που προωθεί και διευκολύνει τον διάλογο σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Θα πρέπει να χρησιμοποιεί τις αρχές της επικουρικότητας και της συμπληρωματικότητας για να οριοθετεί τη συνεργασία με σημαντικούς θεσμικούς και μη θεσμικούς φορείς σε διάφορα επίπεδα.

Ο διάλογος και η συνεργασία σε όλα τα επίπεδα θα πρέπει να εστιάζει στη μορφή που θα εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο συγκεκριμένους στόχους και συμφέροντα, με εκείνες τις χώρες και περιφερειακές οργανώσεις ή τα συνεργατικά πλαίσια που εμφανίζουν υψηλότερες επιδόσεις σε ένα συγκεκριμένο τομέα.

4.6 Μια εταιρική σχέση που υποστηρίζεται από ένα νομικό πλαίσιο

Το νομικό καθεστώς της μελλοντικής εταιρικής σχέσης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για την υλοποίησή της, όπως επιβεβαιώνεται από την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της εκτίμησης επιπτώσεων που προσαρτάται στην παρούσα ανακοίνωση. Κατά συνέπεια, αποτελεί θέμα πολιτικού ενδιαφέροντος της ΕΕ να επιβεβαιώσει τη μακροχρόνια δέσμευσή της, προσδένοντας τη νέα εταιρική σχέση σε μια νομικά δεσμευτική συμφωνία. Ταυτόχρονα, η νέα εταιρική σχέση θα πρέπει να παραμείνει ευέλικτη για να προσαρμόζεται τόσο στην πρόοδο που σημειώνει η ίδια όσο και στο ολοένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Αυτό αφορά ιδίως τους περιφερειακούς πυλώνες. Αυτές είναι οι βασικές αρχές στις οποίες θα πρέπει να στηρίζεται το νομικό καθεστώς μιας μελλοντικής εταιρικής σχέσης, οι οποίες θα εξειδικευτούν όταν θα γίνουν πλήρως γνωστές οι τελικές προτεραιότητες και τα βασικά χαρακτηριστικά της εταιρικής σχέσης.

4.7 Επόμενα βήματα

Η ανακοίνωση θα αποτελέσει τη βάση συζητήσεων με το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, καθώς και με ευρύτερα ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβανομένων των χωρών ΑΚΕ, ενόψει της εκπόνησης σύστασης με οδηγίες διαπραγμάτευσης.

